ARBETAREN

ORGAN FÖR SVERGES ARBETARES CENTRALORGANISATION

N:o 18 UPPLAGA A MÅNDAGEN DEN 23 JANUARI 1922 PRIS 15 ÖRE ARG. 1

Polisen i Strömsund avbryter enskilt möte.

Borde inte J. O. lära polismannen hans befogenhet?

Strömsunds Lokala samorganisation hade på torsdagen den 19 dennes anordnat enskilt möte i därtill förhyrd lokal å kafé "Tomten" därstädes.

Mötet började klockan 6 e. m. och pågick till kl. 9 e. m., då platsens polisman uppsökte kaféets innehavarinna och förbjöd mötets fortsättande.

För polismannen påpekades, att mötet var av enskild natur samt att lokalen, vari mötet hölls, var förhyrd för ändamålet och att lokalen således ej behövde utrymmas på den tid kaféet annars brukar stängas. Polismannen vidhöll dock sin befallning, att mötet skulle upplösas och ej vidare fortsättas.

*

Vad meningen med detta polisövergrepp kan vara, är ej gott att säga. Möjligen har polismannen spelat lakej åt de Strömsunds innebyggare, som önska den nybildade Lokala samorganisationen upplöst, och velat med sitt uppträdande skrämma organisationens medlemmar ur den förhatliga föreningen.

Även kan det ju tänkas, att polismannen svävat i så fullständig okunnighet om, var gränsen för polismans befogenhet går, att hela övergreppet är ett utslag av vanlig polisdumhet.

Emellertid bör ju även en polisman veta, att det *ännu inte* är förbjudet i detta land, att avhålla vare sig offent-[illegible] önskligt vore, att J. O. ville lära polismannen i Strömsund hans befogenhet, anledning därtill kommer väl snart att föreligga, då troligt är, att saken kommer att beivras.

Kvinnlig flygare omkommen vid fallskärmshopp.

Störtade från 700 meters höjd direkt i marken.

ASKERSUND, 22 jan. (TT.)

Sverges enda kvinnliga flygare, fröken Elsa Andersson, har i dag på middagen omkommit vid ett fallskärmshopp, som hon skulle utföra vid en flyguppvisning i Askersund. Av någon ännu outredd anledning utvecklade sig icke fallskärmen, som var av Heinecketyp, och fröken Andersson störtade från omkring 700 meters höjd direkt i marken. Flygmaskinen tillhörde örebro flygkompani och fördes av fältflygaren Carl Lundberg.

Fröken Andersson har i Tyskland utbildats i fallskärmshoppning av fallskärmens konstruktör, ingenjör Heinecke. Detta var hennes tredje utsprång. Fröken Andersson, som var endast 22 år gammal, var bördig från Vegsholm i Skåne.

ASKERSUND, 22 jan. (TT.)

Angående flygolyckan vid Askersund meddelas ytterligare: örebro flygkompani hade på söndagen anordnat passagerareflygningar med startplats på Vetterns is invid staden. Flygningarna togo sin början klockan ett på middagen, och efter en rad vällyckade passagerareflygningar skulle fröken Andersson klockan halv tre som ett extranummer företaga sitt fallskärmshopp. Hoppet företogs från cirka sju hundra meters höjd, och fröken Andersson störtade med svindlande fart utan att fallskärmen utvecklade sig förrän omkring femtio meter från marken, då den delvis vecklade ut sig, dock icke tillräckligt för att bära fröken Andersson, utan hon störtade handlöst och föll mot ett berg på stranden. Fröken Andersson blev svårt massakrerad, huvudet krossades och båda benen brötos. Döden torde ha varit ögonblicklig. Om orsaken, varför fallskärmen icke fungerade har ännu intet kunnat konstateras.

De två föregående fallskärmshopp, som fröken Andersson utfört, ha ägt rum i Skåne. Fröken Andersson var anmäld att deltaga med sin fallskärmshoppuppvisning vid den stora flygsöndagen den 29 dennes i Stockholm, och därefter hade hon planerat en landsortsturné, vilken skulle ha startats i Motala.

Dödshoppet åsågs av tre à fyra tusen personer. Olyckan väckte givetvis djup förstämning, och de återstående passagerareflygningarna inställdes, trots att ett flertal passagerare anmält sig.

Fröken Andersson fick sitt flygcertifikat år 1920 vid Thulinska flygskolan och var den första svenska kvinna, som utfört fallskärmshopp. Hon sörjes närmast av fader, lantbrukaren Alfred Andersson, Petersgård, Vegeholm.

Valutajobbarnas framfart inom grafiska industrin.

Disponent Hæggströms kritik av Bonnier och Norstedt & Söner.

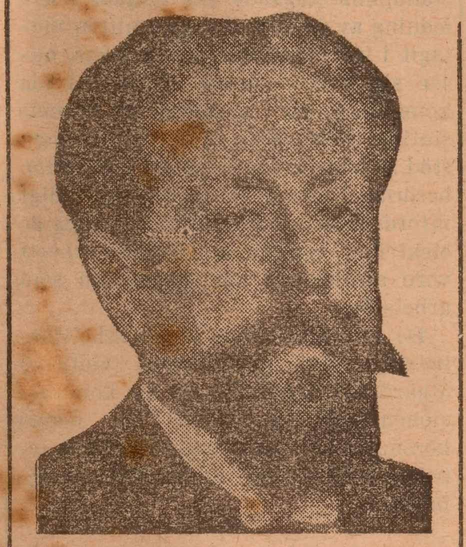

Bonnier.

Det har ju förut vid olika tillfällen i pressen framhållits, huru en del av de större bokförlagsfirmorna begagnat sig av valutaförhållandena, för att till billigare pris få utfört en del boktryck i utlandet. Detta utan att därmed i någon större utsträckning tillmötesgå allmänhetens krav på billigare böcker, men väl i hög grad bidragande till att öka arbetslösheten inom grafiska yrkena. [illegible]förskämdheten har i detta fall gått så långt, att en svensk boktryckare på en affärsresa i Tyskland, [illegible] tillverka skyltar, med den bekanta uppmaningen:

"Gynna svensk industri! Köp svenska varor!"

Denna trafik, att i utlandet inte bara låta utföra bokarbeten, utan också andra grafiska alster, tagit rätt så omfattande porportioner, är något som de grafiska yrkenas förbund länge haft svår känning av. Därigenom har arbetslösheten för dess medlemmar i hög grad ökats.

Nu har exempelvis Svenska bokbindareförbundet för närvarande över 600 arbetslösa eller mer än 20 proc. av förbundets medlemsantal. 900 av förbundets medlemmar arbeta under reducerad arbetstid, varierande mellan 5—24 tim. minskning pr vecka.

Inom Litografförbundet finnas för närvarande ett 80-tal arbetslösa eller 10 proc. av förbundets medlemsantal. 310 medlemmar arbeta med en reducerad arbetstid, varierande mellan 5—25 timmars minskning per vecka.

Svenska typografförbundet har 1,000 arbetslösa eller 15 proc. av förbundets medlemsantal.

Otvivelaktigt skulle de arbetslösas antal inom dessa förbund varit betydligt mindre, om icke "valutasvinen" undanryckt landet en del arbete, genom att göra sina beställningar i utlandet. Man må väsnas hur mycket som helst, om och mot de valutahajar, som resa ner till Tyskland för att göra uppköp av kläder, dessa äro dock relativt sympatiska i jämförelse med de "valutasvin", som genom sina spekulationer orsaka ökad arbetslöshet. Detta är också en uppfattning som inte bara återfinnes i arbetarekretsar, utan som också tränger sig fram i arbetsgivarelägret.

I senaste numret av "Svenska boktryckareföreningens meddelanden" vänder sig

en arbetsgivare mot valutasvinen bland bokförläggarna.

Artikeln är skriven av disponent *Carl Z. Hæggström*, och riktar sig i huvudsak mot de två stora förläggarefirmorna Bonniers och Norstedts skandalösa valutasvinerier. Vidräkningen är skarp och saklig samt mer än välförtjänt.

För att rätt förstå hr Hæggströms vidräkning, är det kanske nödvändigt påminna om, att firman Alb. Bonnier är den firma som utfört det största antalet böcker i utlandet. Den har under ett år minskat sin typografiska personal, sättare och tryckare, från 85 till 59 personer och bokbinderipersonalen har minskats med ett 20-tal.

Ytterligare reduceringar av personalen har ställts i utsikt för den närmaste tiden.

Medan firman Alb. Bonnier i huvudsak hittills endast tryckt romaner och förströelseläsning utomlands, har firman Norstedt & Söner låtit trycka uppslagsböcker och läroböcker i utlandet. Bland andra arbeten har Norstedt & Söner också i Wien låtit trycka [illegible] svensk skolbibel på 1,800 sidor. Upplagan lär ha varit 25,000 exemplar. Likaledes har Nya testamentet, 380 sidor, tryckts i en upplaga på [illegible],000 exemplar.

Av "skolbibeln" lär f. n. största delen av upplagan ligga nerpackad i en källare såsom makulatur.

Beträffande läroböcker har Holmer —Thorné—Bruces Geografi, 140 sidor, tryckts i en upplaga på 20,000 exemplar i Wien. Samma är förhållandet med Erikssons Botaniska tavlor, vilken tryckts i en upplaga på 3,000 ex. Dessutom har ett par religiösa uppbyggelseböcker tryckts i Wien. De båda böckerna äro "Gud som haver barnen kär", 48 sidor, och "Livets väg", 128 sidor. Upplagorna upgives vara resp. 20,000 och 15,000 exemplar.

Även i Tyskland har Norstedtska firman gjort beställningar på läroböcker Nordstedts folkskoleatlas har sålunda tryckts i Tyskland i en upplaga på 50,000 exemplar. Och en annan av firman utgiven skolatlas, Dierckes Skol-

(Forts. på sid. 5).

Fältspatsbrytningen begär statshjälp.

En hemställan till regeringen om nödhjälpsunderstöd.

Aktiebolaget John Rettig & Co. i Stockholm, som sedan ett tiotal år driver brytning ur fälspatsgruvor på Sveriges västkust, närmare bestämt å Orust och Dragsmark i Bohuslän, hemställer hos regeringen om ett nödhjälpsunderstöd av staten, förutan vilket bolaget säger sig vara tvingat att i en nära framtid avskeda den återstående personalen vid gruvor, fabrik och kontor. Bolaget säger sig till det yttersta ha utnyttjat sina egna hjälpmedel och belåningsbara tillgångar för att i det längsta behålla personalen.

I skrivelsen framhålles, att bolaget på basis av fältspatgruvornas tillgångar av glimmer under kriget startade en fabrik i Stockholm för att av inhemska råmaterial förfärdiga diverse till den elektriska industrien absolut nödvändiga isoleringsämnen. Under nära tre år skulle läget för den svenska elektriska industrien, efter vad bolaget tror sig veta, ha varit synnerligen kritiskt, om bolaget icke hade kunat förse industrien ifråga med produkter av inhemskt glimmer. Sedan efter fredsslutet utländska glimmerfabrikat ånyo började tillhandahållas och sedan den svenska elektriska industrien icke såg annat än till egna intressen nödgades bolaget, enligt vad det uppgiver, göra successiva inskränkningar i driften dels vid gruvorna, dels vid glimmerförädlingsfabriken. [illegible] depressionen till[illegible] ha ytterligare reduceringar [illegible], så att nu endast de mest skolade arbetarna bibehållas i arbete.

För att ånyo bringa maskineriet i gång uppger sig bolaget behöva ett understöd av 125,000 kr. för innevarande år. Bolaget påpekar, att det bland sina kunder räknar flera statsinstitutioner, såsom flottan, vattenfallsstyrelsen, telegrafen och järnvägen, vilka alla, liksom Tekniska högskolans materialprovningsanstalt, kunna intyga att bolagets fabrikat äro fullt jämngoda med de bästa, som utländsk konkurrens har att bjuda.

Statssubvention för industrins igångsättande.

Riksdagsman Winberg uttalar sig om förutsättningarna härför.

Winberg.

Under remissdebatten i första kammaren framhöll hr Carl Winberg i Sv. Järnvägsmannaförbundet (kommunist) såsom en ofrånkomlig nödvändighet, att industrien igångsattes och framkastade tanken på statssubvention från arbetslöshetsanslaget till viss industri och under vissa förutsättningar.

I anslutning härtill har Winberg nu lämnat följ. närmare uppgifter genom T. T. rörande sitt uppslag.

Till att börja betonade Winberg med skärpa, att industrien måste igångsättas [illegible] i morgon, om vi skola kunna [illegible] oss att kunna komma ur det elände, varuti vi nu befinna oss.

För sin del skisserade han följande program:

Intet, som kan produceras inom landet, bör importeras. Nu är det i alla fall onekligen så, att en del industriella företag nödgats helt eller delvis inställa driften därför att icke driftsresultatet täcker produktionskostnaderna. En grundlig undersökning angående sådana industrier måste verkställas. Där det visar sig, att industriens driftsresultat verkligen täcker produktionskostnaderna — d. v. s. de egentliga och oundvikliga, däruti icke inberäknat utdelning till aktieägare och tantiem till tjänstemän — där skulle sådana industrier nödgas utan vidare sätta i gång.

De industrier däremot, angående vilka det visar sig, att driftsresultatet verkligen icke täcker de egentliga och oundvikliga produktionskostnaderna, skulle, enligt herr Winberg, erhålla statssubvention på så sätt, att till dem utbetalades av arbetslöshetsanslaget eller andra statsmedel ett belopp motsvarande vad som skulle utbetalas i arbetslöshetsunderstöd till de arbetare, vilka sålunda få arbeta vid dessa industrier. Förutsatt att dessa industrier kunde hållas i gång med ett sådant tillskott, ty längre synes hr Winberg icke vilja gå, ävenså förutsatt att utdelning till aktieägarna icke finge medräknas under tiden sådant tillskott lämnades av staten. Då sedermera företagen kunde bära sig själva utan statstillskott, skulle detta bortfalla, och industrierna sålunda ånyo bli så att säga sina egna herrar.

För att sådant tillskott skall utbetalas, framhöll hr Vinberg såsom den ovillkorliga förutsättningen en noggrann statskontroll. De industrier, som icke ville underkasta sig en sådan, skulle emellertid därför icke få ligga nere. De skulle helt enkelt tills vidare övertagas av staten och drivas av staten intill dess de visat sig kunna bära sig själva, då de skulle återlämnas til resp. företagare, såframt icke annorlunda under tiden bestämts. Vid ett sådant statsövertagande skulle ingen ersättning utgå från staten tillägarna, med undantag av ersättning för vid övertagandet befintliga råvaror, halvfabrikat, förbrukningsartiklar, lager [illegible] vilket ju sedern[illegible] åter-[illegible]

Hr W[illegible] för såda[illegible] de av företa[illegible] ras tillämpning av förfoganderättsbestämmelserna, som gällde under kristiden, men detta bleve ju då också tillfälligt.

Vidare framhöll hr Winberg såsom sin mening, att de företagare, som sålunda frivilligt igångsatte sina företag, gott kunde beviljas fraktnedsättningar å järnvägarna med c:a 20 proc å nu gällande frakttaxor. Detta skulle icke försämra järnvägarnas ekonomi, därför att ett återupptagande av produktionen skulle medföra betydligt ökad trafik.

Slutligen framhöll hr Winberg, på tal om arbetslösheten, att denna skulle kunna betydligt minskas, om åtgärder vidtogos för att, utan allt för starka störningar, till jordbruket återbörda en del av de arbetare, som under den industriella högkonjunkturen dragits från jordbruket till industrien. Detta framhölls ju även från andra håll i riksdagen under remissdebatten.

Västeråsbanans taxepolitik föremål för debatt.

Möte i Bromsten kräver lägre biljettpris, för den lokala persontrafiken.

Meddelandet om, att Västeråsbanan icke hade för avsikt att sänka priserna på biljetterna i lokaltrafiken, har uppväckt en mycket förbittrad stämning bland befolkningen i de förortssamhällen, som dagligen måste trafikera banan. Detta missnöje tog organiserat uttryck i det opinionsmöte som på söndagen ordnats av Bromstens Hyresgästsförening i Bromsten, i biograflokalen därstädes, och till vilket Västeråsbanans ledning inbjudits att närvara. Bolaget hade ock hörsammat inbjudningen och låtit sig representeras av verkställande direktören.

Sedan mötet öppnats bestegs talarstolen av

G. Berg, som inledningsvis framhöll det han ej trodde på några omedelbara resultat av detta möte. Men den befolkning, som delvis på grund av banans tidigare låga biljettpriser lockats ut i förstäderna, komma nog icke att låta sig nöja med bara opinionsmöten, som dessa, De lönenedsättningar, som drabbat arbetare och löntagare i allmänhet gör att de höga biljettpriserna kännas mycket tryckande, och de måste därför fullfölja sin aktion i alla tänkbara instanser. Tal. erinrade också om, att bolaget ingalunda uraktlåtit att höja taxorna, när allting var i stigande; rättvisa och billighet kräver att man nu även följer de fallande priserna. S. J. har ju också sänkt biljettpriserna över hela linjen, varigenom man nu kan resa på en sträcka av 11 km. — lika långt som Sthlm—Spånga — för 120 kr. om året, vilket blir 84 kr. billigare än vad vi härute nödgas betala Västeråsbanan, sade tal.

Tydligen i konkurrenssyfte har bolaget sänkt priset på biljetterna till Göteborg. Det är måhända meningen att lokaltrafikanterna, som dagligen trafikerar järnvägen, skola betala denna taxesänkning! Även skolbiljetterna håller Västeråsbanan dyrare än S. J. på motsvarande sträcka. Härigenom försvåras våra möjligheter att hålla våra barn i skolor och läroanstalter i huvudstaden. (Applåder.)

Nästa inledare var

Gustaf Sjöström, som inledningsvis betonade, att det bolag som äger Västeråsbanan är av precis samma skrot och korn som alla andra privatkapitalistiska företag. Det har nämligen till syftemål att förtjäna så stor profit som möjligt på sin trafikverksamhet. Trafikanterna bli fördenskull, liksom bolagets arbetare, lämpliga objekt för utsugning. Ur denna synpunkt bör följaktligen bolagets taxepolitik betraktas. Ett studium av bolagets styrelse- och revisionsberättelser för de senaste åren bestyrker också riktigheten av påståendet. För aktieägarna synes nämligen bolagets verksamhet ingalunda vara ofördelaktig. 1911 t. ex. hade bolaget en vinst av kr. 714,714:93 men några år därefter har vinstsumman växt till i runt tal 1,431,913 kr. År 1920 visar berättelsen 31 miljoner kr. skulder men tillgångarna äro vida större, eller 35 milj. Då skuldsumman väl också redovisar aktiekapitalet, då 15 miljoner, förstår man, att ställningen ingalunda är dålig. Och denna goda ekonomiska ställning ha trafikanterna framskapat.

Av en undersökning, talaren gjort, hade han funnit, att bara vid Bromstens station säljes månatligen 650 à 700 månadsbiljetter. Under januari var antalet något mindre, eller 614. Bara dessa trafikanter få årligen betala omkring 50,000 kr. mera än de, som trafikera motsvarande sträcka på statens järnvägar. Och ändå kan staten, trots tillvaron av flera s. k. kulturbanor, räkna in en vinst av 8,5 miljoner kr. på de 11 första månaderna av 1921! Det är på tiden, fortsatte tal., att bolaget avlägger åtminstone något av sina merkantila synpunkter på taxefrågan. Det är ett rättskrav som ställes på S. V. B., då man begär taxornas sänkning i nivå med statens.

Tal. rekommenderade även en omläggning av biljettsystemet, så att biljetterna gälla en månad, räknat från dato till dato, istället för att gälla kalendermånad. Större snygghet i vagnarna torde ej heller vara för mycket begärt, lksom även trafikanterna ha berättigade krav på att få sittplatser under järnvägsresan. Nu packas trafikanterna ihop som boskap, sade talaren.

Det borde ej heller vara omöjligt, fortsatte tal, att förenkla administrationen så att besparingar kunde göras. (Applåder.)

Härefter framträdde

dir. Kamph, som trodde det var nyttigt med dylika sammanträffanden mellan trafikanterna o. den ansvariga trafikledningen.

Tal. ville emellertid meddela sitt auditorium att lokaltrafiken alltid gått och går med förlust. År 1918 var förlusten 700,000 kr. och under år 1920 1,079,800 kr. Det låter nog, sade tal., för mången förbluffande, men är icke dess mindre sant, enligt de utredningar, som bolaget verkställt. Denna förlust har tidigare lagts på industrier och näringar, men detta är icke längre möjligt. Nu kan ej näringslivet betala lokaltrafikanternas för låga(!) biljettpris.

Beträffande S. J:s lokaltrafiktaxa är det ingen hemliget, att den ligger långt under trafikkostnaderna. På grund av S. J:s taxeteknik följer alltid lokaltaxan med, när den allmänna taxan sänkes eller höjes.

Tal. lämnade så några siffror från spårvägens taxa Sundbyberg—Stockholm och övriga järnvägar som trafikera förortsbanor, för att bevisa att Västeåsbanans biljettpriser icke äro oskäligt höga. Järnvägarna hade heller ingen möjlighet att i likhet med industrierna förtjäna pengar under kristiden. Bolagets taxor

(Forts. på sid. 5).

DÖD

PRÄSTMON.

Härmed
har vi den smärtsamma plikten tillkännagiva, att som ett offer för militarismen, mänsklighetens stora förbannelse, avled
vår son och broder

L. S. medlemmen 79996

NILS OLOV

å Härnösands lasarett, i en ålder av 24 år, djupt sörjd och i tacksamt minne bevarad av moder, syskon, släkt och vänner samt en stor kamratkrets.

Hämra, Prästmon 17 jan. 1922.

TILDA MOLIN,
född Söderman.

JOHAN, BROR, HULDA, CONRAD, ALMA, HILMA, ENOCK.

Visst är döden grym.
Visst är graven kall,
Men för den som lida skall
Och som sjukdom blott är givet
Är döden skönare än livet.

Offentliga Nöjen

K. Dramatiska Teatrarna.

Teatern vid Nybroplan.

Måndag 7,30—11:
Gästspel av medlemmar av Konstnärliga teatern i Moskva.
NATTHÄRBÄRGET.

Tisdag: ONKEL WANJA.
Onsdag: BRÖDERNA KARAMASOW.

Teatern vid Birgerjarlsgatan.

Måndag 8—10,15: "JOKERN."
Tisdag: Samma pjäs.

Folkets Hus Teater.

Måndag kl. 8 e. m.
DEN TRÅDLÖSA.
Revy i 3 akter (18 tablåer).
Sista [illegible]

[illegible]er,

I dag kl. 8 [illegible]:
UTAN GUD.
Skådespel i 5 akter av Leo Tolstoy.
Bilj. i Allm. Tidningskont., D. N., Hornsg. 1, samt från kl. 1 i teaterns biljettkontor.
A. T. 319 50.

Sammanträden

Lidingö-broarbetare!

Alla grovarbetare som blevo avskedade vid Lidingöbro hos danska firman Christiani & Nielsen 1921 vid midsommartid torde infinna sig vid **Ropsten** på möte måndagen den 23 januari kl. 4 em. i och för överläggning om ett stort arbete, som skall sättas igång.

Även Jens Larsén och "Kinnekulle-Sven" böra infinna sig.

Lidingö L. S.

Banarbetarekonferensen i Stensele uppskjutes.

Med anledning av cirkulär från järnvägsstyrelsen den 20/1 uppskjutes banarbetarekonferensen som skulle hållas i Stensele den 29/1 på obestämd tid.

KOMMITTERADE.

INTERNATIONELLT

Genuakonferensen skall garantera världsfreden.

"Utan fred tjänar hushållning till intet", deklamerar Lloyd George.

I sitt tal vid koalitionsliberalernas konferens framhöll Lloyd George betydelsen av den irländska överenskommelsen, som förhöjde Storbritanniens prestige över hela världen.

Beträffande valryktena frågade talaren leende, vem som vore upphovsmannen till dessa rykten. För min del har jag inte fattat något beslut i fråga om valen, sade han. Det är min sak att icke göra det förrän i sista ögonblicket. Vare sig valet kommer förr eller senare, skola vi endast ha en politik att förelägga landet och det är den politik, som kräves av vårt lands och världens behov. De problem, som möta Storbritannien och världen, kunna sammanfattas i ett uttryck: "återställandet av förtroendet inom Storbritannien, förtroendet inom övriga länder och framför allt återställandet av det ena landets förtroende till det andra". För att återställa förtroendet måste ni återställa den verkliga freden i världen. Ni prata om program. Det finnes ett maktpåliggande enhetsprogram, låt oss skriva det på våra fanor, det är: "Frid på jorden och människorna en god vilje."

Efter att ha berört Washingtonkonferensen och dess gynnsamma inverkan på de anglo-amerikanska förbindelserna samt de svårigheter, som äro förenade med det europeiska problemet, fortfor Lloyd George:

De som tro, att de kunna tillrättalägga den europeiska situationen på två eller tre år, äro antingen okunniga om fakta el[illegible] också föra de sin publik bakom ljuset. Det som inträffat i Frankrike visar, huru varsamt man måste gå fram bland de många misstankar, som överallt uppstå. Medan ingen konferens hittills [illegible] kunn[illegible] freda [illegible] den trassliga narvan, är dock varje konferens en pinne i den stege, som sätter oss i stånd att uppnå målet — fred. Han undanbad sig återvändandet till de gamla diplomatiska metoderna med utbyte av noter. "Du kan icke komma någon vart med en skrivelse, du kan icke resonnera med en depesch, du kan icke diskutera med ett diplomatiskt telegram. Nej, kom ansikte mot ansikte.

En konferens kommer att hållas i Genua, vilken i många avseenden är den störst internationella konferens, som någonsin hållits. Om världens statsmän gå dit med föresatsen att avlägsna svårigheterna och icke skapa sådana, att hjälpa och icke hindra, kommer resultatet av konferensen att bli ett stort fördrag. Utan fred tjänar hushållning icke till någonting, och det är därför, som frågan om att återupprätta freden i Europa står främst på konferensens föredragningslista. Washingtonkonferensen upprättar fred i väster och jag blickar fram mot Genuakonferensen såsom den där skall upprätta freden i öster.

Franska kommentarer till Lloyd Georges tal.

PARIS 22/1. (T. T. från Havas.)
Le Temps skriver i sina kommentarer till Lloyd Georges tal, att Frankrike liksom han känner avsky för kriget och tror, att de europeiska nationerna icke kunna nå något välstånd utan samarbete, varför Frankrike vill med alla medel, det förfogar över, bidraga till realiserandet av Lloyd Georges ideal. För att konsolidera freden får man emellertid icke bryta de allierades entente. Med avseende på Lloyd Georges uttalande om att man bör återvånda till de baser, som föreslagits i Cannes, förklarar Le Temps, att dessa baser ej skulle reglera någonting. Tidn. citerar vidare Lloyd Georges uttalande, att man genom en konferens 1914 skulle ha kunnat undvika kriget och anmärker att det som kunde ha avvänt kriget hade helt enkelt varit, att England 8 dagar tidigare förklarat sig ämna deltaga i detsamma.

Å sin sida erinrar Le Journal om att man varken i Berlin eller Wien ville höra talas om en konferens i juli 1914.

Stockholms L. S.
och
Ungsocialistiska klubbarnas styrelser
kallas till gemensamt möte tisdagen den 24 jan. kl. 7 e. m. å L. S. expedition.

Blir det lockout i Danmark?

Ingen lönesänkning utöver indextalets nedgång.

KÖPENHAMN, 20 jan. (TT.)
Dansk Arbejdsmandsforbunds verkställande utskott har på sammanträde i afton behandlat den föreliggande situationen och arbetsgivareföreningens lockoutvarning, varvid utskottet beslöt fasthålla vid sin förut intagna ståndpunkt. Utskottet anser nämligen, att arbetarna icke kunna gå med på någon lönesänkning utöver den som kan anses vara skälig på grund av indextalets nedgång. Likaledes fasthåller utskottet vid att åttatimmarsdagen ej bör avskaffas och att den hittills utgående ersättningen för övertids- och nattarbete icke minskas. Lockoutvarningen är riktad mot alla de av förbundets medlemmar, som äro anställda hos till arbetsgivareföreningen anslutna företag. Den berör inalles 60,000 man, däri inberäknade en del redan arbetslösa.

Partiell amnesti utfärdad för deltagarna i marsupproret.

BERLIN, 21 jan. (TT.)
Preussiske justitieministern har utfärdat förordning om partiell amnesti för personer, som straffats för deltagande i kommunistupproret i mars 1921. [illegible]

Zitas bevakning skärpt.

Man väntar en ny kupp.

BASEL, 21 jan. (TT.)
Enligt vad Baseler Nachrichten erfarf rån Bern, har övervakningen av exkejsarinnan Zita skärpts, enär vissa tecken tyda på, att utifrån, med eller mot exkejsarinnans vetskap något är i görningen. Exkejsarinnan uppges komma att avresa under någon av de närmaste dagarna.

Påven dör, påven lever.

Vi ha erhållit ett tiotal telegram om att påven är död och lika många om att han lever ännu. Enligt det sista skulle han ha dött kl. 6 på söndagsmorgonen. Ingenting garanterar dock att han inte står upp igen. Han är ju Kristi efterföljare på jorden.

Sovjet vill ingen medling från Nationsförbundet.

MOSKWA 20/1. (Rosta, Radio.)
Folkkommissariatet för utrikes ärenden meddelar: Enligt meddelande från finska pressbyrån i Hälsingfors har Nationernas Förbunds råd erkänt Finlands rätt att söka Förbundets hjälp för ordnandet av den karelska frågan. Nationernas Förbund föreslår vidare Polen eller Litauen såsom skiljedomare. I detta sammanhang måste vi ånyo erinra om att ryska regeringen resolut avböjt och även i fortsättningen kommer att avböja alla försök av främmande makter att medla i den rysk-finska konflikten, vilken framprovocerats av finska band, som inträngt i Karelen. Angående Nationernas Förbunds förslag att tillkalla en utomstående skiljedomare på grundval av en viss paragraf i det s. k. Förbundets konstitution, avböjer ryska regeringen absolut det s. k. Nationernas Förbunds medling, och varje som helst främmande makts försök att genomdriva denna paragraf i fråga om Ryssland kommer att av ryska regeringen betraktas s[illegible]m en mot ryska republiken fientlig handling.

Överenskommelse mellan Ulster och irländarna.

LONDON 21/1. (T. T. från Reuter.).
Michael Collins och norra Irlands premiärminister sir James Craig ha uppnått en löftesrik överenskommelse vid personligt sammanträffande i London. De skola nämligen i stället för den i fördraget bestämda gränskommissionen utnämna representanter, vilka skola avgiva utlåtande rörande den blivande gränsen till Collins och Craig, som sedan själva skola träffa överenskommelse i saken. Collins har lovat att göra slut på bojkotten i Belfast, och Craig att underlätta de katolska arbetarnas återvändande till varven. Båda skola samarbeta för att underlätta en uppgörelse i fråga om järnvägsstrejken. De skola ccksä söka utfinna ett lämpligare system än det irländska rådet för behandling av problem, som [illegible]eröra hela Irland.

Uppfyllandet av 9. Allryska sovjetkongressens beslut.

MOSKWA 20/1. (Rosta, Radio.)
I enlighet med 9. Allryska Sovjetkongressens beslut rörande återupprättandet av böndernas jordbruk har Allryska Centrala Exekutivkommittén utsett en speciell kommitté med Kalinin och jordbrukskommissarie Jakovenko i [illegible]etsen, som jämte jordbrukskommiss[illegible]iatet speciellt skall ha till ändamål att återupprätta böndernas jordbruk.

Riktigt arbetslöshetsunderstöd.

PARIS 21/1. (T. T. Spec. korr.)
Ambassadörkonferensen är [illegible] sysselsatt med frågan om utredning av pension till exkejsar Karl, vars utgifter [illegible] gå till 100,000 fr[illegible] året för förhyrning av den villa, han bebor, samt därutöver 125 francs per dag och person för underhållandet av familjen och sviten, vilka tillsammans räkna femton personer. Ambassadörkonferensen anser, att alla de stater, som inneha landområden, vilka tillhört den forna österrikisk-ungerska monarkien, böra deltaga i exkejsarens underhåll. De flesta av dessa stater, bland dem Italien, hade gått in härpå.

Arrendering av verkstäder.

MOSKWA 19/1. (Rosta.)
Den 1 januari 1922 hade 245 företag utarrenderats i Moskwa. Därav voro 135 livsmedelsfabriker, 40 mekaniska verkstäder och 23 textilfabriker.

Kronorna sitta ej säkert

på härskarna av guds och kapitalets nåde". Den ena efter den andra har genom folkets försorg rullat av de "smordas" huvud. Må arbetarna ej heller hålla för hårt på sina kronor då det gäller utgiva tre till förnyad månadsprenumeration på Arbetaren!

En arbetare bränd till döds.

HÄRNÖSAND 22/1. T. T.)
Under lördagen råkade en arbetare R. Clason, under arbete med en sotlucka i Nänsjö fabrik komma för nära eldsöppningen, varvid han erhöll så svåra brännskador, att han senare avled.

FACKFÖRENINGSVÄRLDEN

Arbetslöshetskommissionen och elektrikerkonflikten.

Provisoriska åtgärder, medan kommissionen tar sig en funderare.

I skrivelse till arbetslöshetskommittén i Göteborg anför arbetslöshetskommissionen att sedan begärt svar ingått från direktör A. Cederborg om spörsmålet rörande elektrikerkonflikten har kommittén att emotse meddelande om kommissionens definitiva ståndpunktstagande till frågan. I anledning av de åtgärder kommittén vidtagit i samband med denna fråga, anser sig kommissionen böra tillråda kommittén, att i avvaktan på frågans slutliga behandling t. v. från understöd avstänga samtliga av konflikten berörda. Kommissionen har samtidigt infordrat förteckning över samtliga de elektriker, som vid konfliktens utbrott voro antecknade hos kommittén som arbetslösa.

De av Stockholms stads arbetslöshetskommitté provisoriskt vidtagna åtgärderna i ärendet ha av kommissionen godkänts. Även från denna kommitté har infordrats uppgift å arbetslösa elektriker vid konfliktens utbrott.

*

Med anledning av ovanstående meddelande, ha vi haft ett samtal med Svenska elektriska arbetarförbundets förtroendeman, hr Sjöström, som därunder framhöll, att praxis är, eller har åtminstone hittills varit, att blott i sådana fall där samtliga firmors arbetare i viss branch och å viss plats gått i strejk, har arbetslöshetsunderstödet indragits för dem i samma y[illegible]esgrupp, som tidigare åtnjutit [illegible]betslöshetsunderstöd. Nu kan det [illegible], be[illegible]äffande elektrikerkonflikten [illegible]gas, [illegible]tt i Stockholm praktiskt ta[illegible]et samt[illegible] firmor beröras, men så är ej falle[illegible] med Göteborg och Malmö, där [illegible]artiell[illegible] meddelade, att det är organisationens avsikt att för direktör Cederborg, eventuellt även hos arbetslöshetskommissionen, i anslutning till vad här framhållets hävda de arbetslösas rätt till understöd enligt gängse praxis.

Förhandlingarna inom textilindustrien fortsätta även i dag måndag.

Förhandlingarna om riksavtal inom textilindustrien vilka, som förut meddelats, pågå i Stockholm, fortgingo till sent på lördagsnatten och fortsatte under gårdagen, med vad resultat är, då detta skrives, ej känt.

Frisörskonfliktens biläggande att vänta. Förlikningsmannen, förra statssekreteraren Lars Rabenius, har kallat parterna i frisörkonflikten i Stockholm till ett förhandlingssammanträde, vilket skall hållas om torsdag. Både mästareföreningen och biträdesföreningen ha mottagit förlikningsmannens erbjudande.

Intet medlingsförslag i byggnadsämneskonflikten. Förhandlingarna inför förlikningsmannen professor Sigfrid Wallengren som förts i Malmö rörande konflikten inom byggnadsämnesindustrien, ledde ej heller på fredagen till något resultat. Meningsskiljaktligheterna mellan parterna äro så stora, att förlikningsmannen för närvarande icke ser sig i stånd att framlägga något medlingsförslag. Troligen kommer förlikningsmannen att vid lämplig tidpunkt kalla till nya förhandlingar.

Cirka 4,000 handelsarbetare utan avtal. Enligt Svenska Handelsarbetareförbundets senaste rapport över dess lönerörelser uppgår antalet medlemmar som nu arbeta utan avtal till 3,315.

Vid underhandlingarna, som förts nästan dagligen på olika platser i landet, har förbundsledningen megivit lönereduceringar intill 20 procent, baserade på 1920 års löner. Men på alla platser har detta obevekligen avslagits av arbetsgivarna, som kräva minst 30 procents reducering, räknat från 1 jan. 1922 och en ytterligare reducering den 1 juli.

De arbetsgivare, som krävt största reduceringen är Elektriska Arbetsgivareföreningen, med vilken Handelsarbetareförbundet haft avtal för de elektriska lagerarbetarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Förutom lönereduceringar begäres av arbetsgivarna avsevärda minskningar i form av sjukhjälp, semester, övedragskläder m. m.

Förbundet meddelar vidare, att Göteborgs Köpmäns Arbetsgivareförbund uppsagt avtalet för handelsarbetarna och lagerbiträden, vilket utlöper 1 april 1922 och föreslår en lön för högsta lönegruppen av 55 kr. per vecka mot nuvarande 73:—.

Preliminär överenskommelse för däcks- och maskinpersonal ombord. Efter förhandlingar under lördagen mellan Sveriges redareförening samt Svenska sjömanna- och eldareunionerna under ordförandeskap av advokat Eliel Löfgren i egenskap av särskilt förordnad förlikningsman har uppgörelse träffats mellan underhandlingsdelegerade om avtal för däcks- och maskinpersonalen, gällande från och med den 1 jan. till och med den 31 dec. 1922. Uppgörelsen har träffats under förutsättningen av vederbörande organisationers formella godkännande och avtalet förutsättes komma att undertecknas senast den 26 dennes.

Ödesdiger eldsvåda i Norge.

Flera personer innebrända. — Man vet intet om hur elden uppkommit.

AALESUND, lördag. (TT.)
Vid halv sextiden på lördagsmorgonen utbröt eld i boningshuset på en gård på Bremanger. Gårdens ägare, hans hustru, svärfar och tre barn innebrändes. De tre äldsta barnen räddades. Huset nedbrann till grunden under loppet av två timmar. Man vet icke hur elden uppkommit.

Förslag till ny lag om utmätning.

Bohag till ett värde av 500 kr. skall ej utmätas för skatt.

Inom justitiedepartementet har utarbetats ett lagförslag "om utsträckt rätt att fråa utmätning få undantagen viss egendom", varom k. proposition inom kort kommer att föreläggas riksdagen. Den föreslagna lagen, som är avsedd att gälla till den 1 juli 1923, har erhållit följande lydelse:

Härigenom förordnas, att från utmätning för utskylder och avgifter, som uppbäras och redovisas i sammanhang med utskylder, skola, där gäldenären är familjeförsörjare, undantagas, utöver vad i 65 par. utsökningslagen sägs, ytterligare bohag och husgeråd till ett sammanlagt värde av högst femhundra kronor.

I motiveringen anför justitieministern, statsrådet Åkerman "att den nu rådande ekonomiska depressionen för många medför omöjlighet att utgöra dem påförda utskylder. Skulle dessa nu uttagas exekutivt, skulle detta medföra en skövling av tusentals hem. Med hänsyn därtill, att svårigheten att gälda skatterna i ett stort antal fall icke kan anses föranledd av de skattskyldiga, tillåter jag mig föreslå en utsträckt rätt att vid utmätning för utskylder och avgifter, som uppbäras och redovisas i sammanhang med utskylderna eller med andra ord upptagas å de vanliga skattsedlarna, få undantagen viss egendom, nämligen bohag och husgeråd. Förmånen synes [illegible] försörjare samt i övrigt så begränsas, att den avser egendom till värde av sammanlagt femhundra kronor utöver vad enligt gällande lag skall undantagas vid utmätning. Då eftergiften i stort sett endast drabbar det allmänna, torde några större betänkligheter mot en sådan rätt icke förefinnas, utan fastmera hava sitt fulla berättigande i den omsorg, som staten bör hava om sina medlemmar".

Justitieministern tillfogar, att då den föreslagna lagen avser att skapa en lättnad under nu rådande förhållanden, den endast bör givas provisorisk giltighet.

Lagrådet, som redan haft förslaget under granskning, har lämnat detsamma utan annan anmärkning än att lagrådet icke funnit sig kunna tillstyrka den föreslagna bestämmelsen därom, att lagen skulle träda i kraft redan dagen efter den, då lagen utkommit i Svensk författningssamling. Lagrådet har därför hemställt om sådan ändring, att ikraftträdandet icke kommer att äga rum, förrän efter utfärdandet förflutit viss kortare tid, inom vilken vederbörande myndigheter kunna antagas ha fått tillfälle att taga kännedom om författningen.

Östergötlands Distrikt

avhåller årsmöte i **Norrköping söndagen den 5 febr. kl. 10 f. m. i Goodtemplarhuset sal I,** och torde de frågor som önskas behandlas å årsmötet, jämte rapporter för senaste arbetsåret komma D. K. tillhanda senast den 1:sta febr. Resefördelning tillämpas för ombuden.

Distriktskommittén.

Fackföreningsmedlemmar!

Gynna vår Skoförsäljning!

Nya finfina Damskor i alla prislägen fr. 15 kr. till 22 kr. Barnskodon från 10:50—13 kr. Herrskodon fr. 17—22 kr. Kraftiga Norrlandspjäxor för 15:— kr. Hela behållningen tillfaller de arbetslösa, och den kan trots de billiga priserna bliva stor om blott intresse för saken visas.
Öppet alla dagar fr. 10 f. m. till 7 e. m.

STOCKHOLMS FACKLIGA CENTRALORGANISATIONS HJÄLPBYRÅ FÖR ARBETSLÖSA.

Nya Tullhuset, Vintervägen, ingång hörnet av Mästersamuelsgatan, andra sidan Järnvägen.

ARBETAREN
Redaktör:
FRANS SEVERIN.
Redaktion och Expedition:
LÄSTMAKAREGATAN 29
(vid Oxtorget)
Postadress:
Box 399, Stockholm 1.
Telegramadr.:
ARBETAREN.
REDAKTIONEN:
Redaktörens mottagningstid kl. 3—4 em.
Allm. tel. Norr 186 34, Rikstelefon 126 43.
Redaktionssekreterarens mottagningstid kl. 12—2 och 6—7 em.
Allm. tel. Norr 186 34, Rikstelefon 126 45.
Notisavd. öppen fr. kl. 10 fm. till 2 natten.
Allm. tel. Norr 186 34, Rikstelefon 126 43.
Redaktionen stängd lördagar.
EXPEDITIONEN:
Öppen från kl. 9 fm. till kl. 6 em.
Lördagar stänges Expeditionen kl. 4 em.
Allm. tel. Norr 189 48, Rikstelefon 126 23.
FAKTORN:
Allm. telefon Norr 185 92.

Tryckeri-A.-B. Federativ, Stockholm, 1922.

Stockholm den 23 jan.

Näringslivets vänner.

De speciella vännerna av svenskt näringsliv, ha icke svikit sina traditioner. Visserligen omtalade hr Lindman i sitt anförande till remissdebatten, att högern inte ämnade inkomma med sin traditionella tullmotion, men de enskilda medlemmarna av partierna ha inte kunnat lägga band på sitt intresse för näringslivet, och sålunda kan man vid motionstidens utgång räkna icke mindre än ett tiotal olika tullar på näringsmedel. Det är huvudsakligen spannmålsodlingen, som blivit föremål för de värda näringsvännernas intresse, men man har ihågkommit även de animaliska livsmedlen, kaffet och sockret, frukten o. s. v. On herre har tydligen gulaschat sig till några gamla vedlager, som han nu inte kan bli av med till skapligt pris, varför han föreslår importförbud för ved, och en annan synes ha satt upp en kardfabrik i Norrköping, vadan han sålunda föreslår tull på kardbeslag.

Det tillhör dessa människors säregna logik, att de kunna motivera sina i grund och botten dårhusmässiga motioner, med den nytta deras genomförande skulle medföra för näringslivet.

Det förefaller eljest fullständigt klart, att om skyddstullarna överhuvud ha någon inverkan på näringslivet, så är det den motionärernas syften rakt motsatta. Det mesta man i längden kan nå med skyddstullarna är ett komplett avbrytande av handelsförbindelserna med utlandet, och när tullmotionärerna i allmänhet äro vänner av den vidgade exporten, så bevisa de med sina motioner endast, att de icke äro mäktiga att tänka så långt som näsan räcker, eller också att de försöka förvända synen på sina medmänniskor med det enklare marknadsgyckel som numera inte bedrager en enda människa.

Det är något som i och för sig är så självklart, att det icke kan falla en klok människa in att tvivla därpå, att om Sverge vill exportera, så måste det också importera, och att om vi med tullar bringa vår import att nedgå, så bringa vi också vår export att nedgå med samma värde. Länder emellan gives det endast ett sätt att likvidera affärerna, nämligen med varor. Om vi sälja trä eller pappersmassa till England, så måste vi också importera ett motsvarande varuvärde. Importen behöver visserligen inte nödvändigtvis ske från England, utan kan mycket väl tänkas ske från ett annat land, som i sin ordning importerat från England och därigenom skaffat sig skuld till detta land, som det måste betala, men ursprungligen har ju varorna i alla fall kommit från England. Under alla förhållanden måste England exportera ett varuvärde motsvarande det importerade träet och pappersmassan, och vi i vår ordning importera lika mycket, som det varuvärde vi exporterat.

Om vi underläte att importera lika mycket värde som vi exportera, så innebär detta endast vi sälja till utlandet utan att erhålla betalt, och den trafiken kan inte gå länge.

Vinna de s. k. näringsvännerna sålunda att hindra importen, så ha de också förhindrat exporten och det slutliga resultatet har alltså blivit en nationell isolering. Skall man bedöma nyttan eller skadan för näringslivet av skyddstullar, så är det alltså den nationella isoleringens värde man skall bedöma. Frågan är vad nytta svenskarna ha av att icke till utlandet få sälja sitt trä, sin pappersmassa, sin malm och sitt järn, för att från utlandet erhålla kol, bomull, spannmål o. s. v. Det skall villigt erkännas, att näringslivet såtillvida befordrades av denna isolering, att det för samma behovstäckning krävdes ofantligt mycket mera arbete, men om folket hade någon fördel därav, är mera än tvivelaktigt.

Man kan emellertid väl förstå, att exempelvis det svenska jordbruket behöver höga tullar för att skyddas för den utländska konkurrensen. Genom århundradens jobberi med jorden ha jordpriserna stigit i höjden, och räntebelastningen i samma mån, och vad spannmålstullarna förnämligast åstadkommer är, att befordra denna utveckling. Varje höjning av tullen ökar möjligheterna att göra vinster på jordbruket, och dessa ökade vinstmöjligheter stegra i sin ordning priset på jorden. Den högre tullen kan sålunda med tämligen stor noggrannhet förutsägas komma att stegra jordpriserna och räntebelastningen, och så äro bönderna åter i behov av ökat tullskydd. Det är ett perpetum mobile, som när det väl kommer i gång, går av egen kraft och om man också fortsatte varje år att höja tullen på spannmålen, så skulle bönderna lika fullt vara i behov av ytterligare höjning.

Det hör till pjäsen, att det just är [illegible]vännerna själva, som äro de ivrigaste importörerna av de varor de vilja ha tullbelagda, och man fick ju en den ypperligaste illustration till talet om intresset för det svenska näringslivet för en tid sedan. Det var en svensk, som befann sig i Berlin och bl. a. besökte tryckerier. Här framställdes en överväldigande mängd svenska tryckalster, och bl. a. trycksaker, som besökaren fann, var även en reklamaffisch, som med jättetyper gjorde följande vädjan: "Gynna svensk industri!"

Med detta är icke sagt, att alla tullar äro oberättigade. En tillfällig rubbning i världshushållningen kan också motivera en tillfällig tull. Men det bör betonas, att den endast är tillfällig. Det är mot den principiella protektionismen arbetarklassen måste vända sig, icke endast i sin egenskap av konsumenter, utan i sin egenskap av kloka människor, och framför allt i sin egenskap av internationalister, ty om något så är tullarna ett utslag av den mest dåraktiga nationalism.

F. S.

Olycka vid lossningsarbete.

Under lossningsarbete i Stadsgården i Stockholm på lördagsmiddagen råkade en hamnarbetare Erik Eriksson falla ned från en järnvägsvagn och ådraga sig ett krossår i huvudet. I tillkallad ambulansvagn fördes den skadade till Maria sjukhus.

Påkörd av tåget.

NORRKÖPING lördag. (T. T.)

Vid en vägövergång vid Norrköpings bangård påkördes i dag en 26-årig plåtslagare Elis Brodin av ett persontåg. Han skadades så svårt, att han två timmar senare avled. Den avkomne efterlämnar hustru, barn och en åldrig moder.

Bilolycka i Stockholm.

I hörnet av Roslagsgatan och Rensgatan körde på lördag förmiddag en chaufför Erik Lundqvist omkull med en fenomobil i en skarp kurva. Han blev rätt illa åtgången, klagade över inre smärtor och fördes av ambulansen till Sabbatsbergs sjukhus.

Spårvägsmännens oros- och ansvarsfulla arbetsliv.

Må Spårvägsmännen minnas de tidningar, som velat komma dem till livs!

Om spårvägsmännens ansvarsställning skriver D. N. i en artikel bl. a. följande: "Det säges att spårvägsmännen ha ett stort ansvar, i det de mycket ofta skulle ställas till ansvar för olyckor, som timat i tjänsten. Detta är missvisande. Ty för olyckor ställes ingen till ansvar."

Enligt denna Dagens Nyheters uppfattning skulle spårvägsmännen under sin tjänstgöring alltså stå utan allt ansvar och för den skull kan ej deras arbete på något sätt jämföras med polismännens eller brandmännens. D. N. torde ursäkta att vi spårvägsmän ha en annan uppfattning om vårt ansvar, och vi tänka, att den stora delen av Stockholms allmänhet är oss tacksam härför. Skulle den uppfattning, som tidningen framför vara gällande även hos oss, torde det bli ganska riskabelt för några andra än spårvagnarna att trafikera Stockholms gator. Polisreglementet har även en annan uppfattning om spårvägsmans ansvar än D. N.

Vid en olyckshändelse är det just de tjänstgörande spårvägsmännen och ingen annan, som får stånda till ansvar för olyckan. Kan icke föraren eller konduktören då med bevis klargöra, att de äro oskyldiga till olyckan, blir de också dömda för densamma.

De bevis, som fordras, kunna många gånger vara svåra att anskaffa. Vid många olyckstillfällen: motkörningar, överkörningar o. d. är föraren alldeles ensam på främre plattformen. Vem som helst förstår, att det vid ett sådant tillfälle många gånger kan vara mycket svårt för honom att anskaffa bevisen, trots att han icke själv var orsak till olyckan. Domstolen fäller också sitt utslag i en sådan sak endast efter de faktiska bevis, som föreligga. Dessa bevis kunna också många gånger vara mycket kostsamma att anskaffa. Efter en sammanstötning mellan en spårvagn och lastbil i korsningen av Kungsgatan och Olofsgatan yrkades en skadeersättning av 4,500 kr. på spårvagnsföraren. Målet behandlades vid rätten 7 gånger. Föraren blev alltså inte som D. N. vill påskina utan vidare frikänd. Han hade ett par vittnen, vilka stodo framme hos honom på plattformen vid olyckstillfället. Då målet behandlades, voro dessa båda vittnen avresta till England och vistades där. Föraren fick nu på egen bekostnad sätta sig i förbindelse med dessa och få hit dem, så att de kunde vittna i målet. Hundratals dylika fall skulle kunna framdragas, och jag vågar påstå att D. N. får söka med ljus och lykta men skall ändå ej finna så många och stora ansvarsyrkanden mot polis eller brandmän, som dem ,vilka spårvägsmännen råkar ut för, just under sin tjänstgöring.

Det skulle också vara intressant att få taga del av den statistik, som D. N. stöder sin uppgift på att polis och brandmän äro mer utsatta för personliga risker och ansvar än spårvägsmännen.

N. D. A. erkände också, under den presspolemik som uppstod, då spårvägsmännens löner behandlades för år 1921, att en spårvagnsförares tjänstgöring var synnerligen krävande och ansvarsfull. En annan av Stockholms dagliga tidningar skriver nu i dagarna om samma sak följande: "Spårvägsmännens arbete är av den art, att det berättigar till lika goda löneförmåner som dem exempelvis polisen åtnjuter, om icke rent av bättre. Spårvagnsförarens vaksamhet får icke under hela tjänstgöringen slappna ett enda ögonblick, utan att uppenbar fara för människoliv föreligger och på hans rådighet beror ofta att icke olyckor inträffa. Det är icke allenast ett stort ansvar, som påvilar spårvagnsföraren, sysslan sätter även de starkaste nerver på hårda prov." Den, som vill vara rättvis, måste väl i all rimlighets namn erkänna att dessa synpunkter äro riktiga. För att påstå motsatsen, måste man antingen vara i saknad av allt sunt förnuft eller upptänd av ilska mot spårvägsmännen.

Vi anse således, att vid bestämmandet av lönerna måste hänsyn tagas till detta spårvägsmännen ansvar.

Tidningen påstår också, "att spårvägsmännen under sin tjänstgöring ej behöva utsätta sig för någon personlig risk". Här säger tidningen någonting, som den inte har reda på. För några år sedan inträffade en svårartad spårvagnsolycka på Sturegatan, i hörnet av Humlegårdsgatan. Ett spårvägståg från linje 2 körde på ett tåg som stod vid Humlegårdsgatan. Hela släpvagnen på det påkörda tåget blev alldeles sönderslagen. Den på den påkörda släpvagnen tjänstgörande konduktören ansåg, att en olycka var oundviklig. Han borde ju då ha sprungit av vagnen och lämnat passagerarna åt sitt öde, ty han behövde ju inte, enligt D. N., utsätta sig för någon personlig risk. Trots detta blev han kvar på sin plats och hjälpte av omkring 8 à 10 st. skolbarn, vilka stod på bakre plattformen av släpvagnen. Barnen förstodo ej den fara de svävade i och hade ej konduktören så fort fått dem av vagnen, hade säkert de flesta av dem blivit svårt skadade, ja kanske dödade. Konduktören fick ned barnen från vagnen, men själv hann han ej stiga ned, innan sammanstötningen skedde. Han fick ett ben, en arm jämte tre revben avslagna och dessutom ett hårt slag i huvudet, så han förlorade medvetandet. Konduktören låg på sjukhus omkring 7 à 8 mån. och är ännu ej fullt återställd. Han blir det säkert aldrig. Denna konduktör löpte enl. D. N. ej någon personlig risk under sin tjänstgöring. Föraren på spårvägståget från linje 2 borde ju också, då han enligt D. N. ej hade något ansvar och ej heller behövde utsätta sig för någon personlig risk, ha hoppat av, då han märkte, att den elektriska bromsen ej fungerade och att det ej var tvivel underkastat, att en olycka skulle inträffa. Han stod dock kvar på sin plats och arbetade med handbromsen för att stanna tåget, vilket trots alla ansträngningar ej lyckades honom. Men han löpte förstås icke någon risk, ehuruväl att sammanstötningen blev så kraftig att kontrollskåpet slungades ända in i motorvagnen. Säkerligen var hans ställning mycket behaglig vid de många och långa rättegångarna, som fördes mot honom, innan han kunde bevisa, att det verkligen var fel på den vagn, som han förde vid olyckstillfället. Anser inte D. N., att alla de spårvägsmän, som fått sina ben avslagna eller på annat sätt blivit skadade vid sammankoppling utav spårvagnar hava utsatt sig för någon risk? För 2 år sedan blev en spårvägsman dödad under vagnintagning vid huvudstationen. Han fick huvudet under ett av spårvagnens hjul och dog på fläcken. Senast den 16 jan. i år blev en man så svårt skadad under utförandet av detta arbete, att han måste föras till Sabbatsbergs sjukhus. Många flera fall skulle kunna framdragas, men de anförda må vara nog.

Men även på annat sätt kan en spårvägsman löpa risk till hälsa och liv. Men man utsätter sig antagligen inte för någon risk genom att i den skarpa vinterkylan stå och tjänstgöra på de öppna vagnarna 5, 6, 7 timmar i ett sträck. Tuberkulos-sanatorierna kunna säkert lämna svar härpå. Där vistas för närvarande mellan 30 à 40 spårvägsmän och märk här att ingen blir antagen i spårvägens tjänst, såvida han ej av bolagets läkare förklarats för fullt frisk.

Skribenten i D. N. bekymrar sig också över att spårvägsmännen saknar yrkeskunskap, och att de, om de bli avskedade från spårvägstjänsten, skulle sakna existensmöjligheter och att deras platser mycket lätt kunna besättas med ny arbetskraft.

Detta är emellertid ej så lätt. Vilka kostnader ha ej Stockholms spårvägar fått lägga ned på utbildning av ny personal sedan 1909? Jag är övertygad om, att man vid en undersökning härom skulle komma till det resultatet, att medarbetarens plats i D. N. bra mycket lättare kan besättas med ny arbetskraft.

Angående D. N:s bekymmer om våra existensmöjligheter, så kan spårvägsmännen meddela, att de icke tänkt begära någon ekonomisk hjälp utav tidningen ifråga. Har spårvägsmännen hitintills klarat sina existensmöjligheter utan nämnda blads hjälp och högvördiga råd, så skola de nog veta att göra detta i fortsättningen också.

Kom ihåg det Dagens Nyheter!
Stockholm 1 jan. 1922.

Wilh. Nöldh.
Spårvagnsförare.

De ogifta arbetslösa i Malmö gå själva till aktion.

Uttala ett skarpt klander mot arbetarerepresentanterna.

Som förut varit i tidningarna meddelat, skulle det bli s. k. "pollettstrejk" och det blev bland de arbetslösa i Malmö det också, fast i annan form, än tänkt var.

Som av nedanstående skrivelse framgår — skrivelsen har varit överlämnad till den allenarådande kommittén — fingo vi en annan sorts polletter, vilket även officiellt meddelades tidningen.

Även dessa vägra de arbetslösa, att mottaga. I dag ha de ogifta arbetslösa, efter det ordinarie mötet, avhållit enskilt möte, där frågan varit uppe till behandling.

Från Malmö stads arbetslöshetshjälpkommitté hade kommit ett bleklagt nej på hemställan om pollettsystemets slopande.

Skrivelsen, som föranlett detta svar hade följande lydelse:

Malmö, 16 jan. 1922.

Till
Malmö stads arbetslöshets- & hjälpkommitté.

Emottagit edert meddelande av den 11 dennes och har detta svar, av de ogifta understödstagarna å möte denna dag behandlats.

I detta svar framhölls, att ett annat slag av polletter skulle tilldelas de ogifta i Malmö fr. o. m. den 1 febr., men för de i Limhamn bosatta, redan fr. o. m. den 13 d:s. Av en eller annan orsak vidtogs senare den ändringen, att det nya pollettsystemet tillämpades även för Malmöborna redan den 13 d:s.

På mötet torsdagen den 12 d:s beslöts enhälligt:

att ej godtaga något slag av polletter;

att anordna en effektiv kontroll för uppsamling och kontrollföring av polletter.

Denna dags möte för behandling av samma fråga beslöt enhälligt:

att vidhålla kravet på understödets utbetalande endast i kontanter;

att hos kommittén kräva utfående av de kontanter, som motsvarades av de polletter, som befinna sig i förvar hos föreningens för utredning av denna fråga tillsatta kommitté;

att kräva svar på denna framställning senast torsdagen den 19 d:s kl. 9 f. m.

Det antal polletter som finnas i kommitténs förvar, uppgår till 5,446 st. och finnes fullständig förteckning över de personer och det antal varje understödstagare inlämnat.

Så snart svar ingått å denna skrivelse, kommer såväl polletter som förteckning att inlämnas till understödsbyrån. Då det även för hjälpkommittén bör vara uppenbart, vilket tungrott och orättvist system ett fortsatt gynnande av enskilda affärsmän och företag är, bör det vara begripligt, att även en ogift arbetslös har rätt att själv handhava det understöd, som tillerkännes dem av stads- och statsmedel. Är denna begäran om understödets utbetalande i endast kontanter fullt motiverad och vänta vi därför bifall till denna begäran.

De arbetslösas förening.
Enligt uppdrag:
Kommittérade.

Detta svar föranledde, att mötet ville veta om det verkligen förhöll sig så, att kommittén varit enig i sitt beslut, samt vilken ställning arbetarerepresentanterna intagit i denna fråga.

Mötet beslöt tillsätta en kommitté på tre personer för att uppvakta arbetarerepresentanterna i arbetslöshetskommittén.

Denna kommitté bestående av Arbetarens korrespondent jämte Lövberg och Svärd, lyckades träffa tre av kommitténs manliga medlemmar, typograf Gjörloff, expeditör Magnusson samt järnarbetare Joh. Nilsson.

Hr Magnusson framhöll, att beslutet om avslag på de arbetslösas framställning fattats av fyra mot fyra, utslaget fälldes av ordf. lektor Svensson, som helt naturligt röstade mot arbetarnas framställning.

Saken skall ha legat så, att kommitténs högermän med all makt spjärnade emot att någon ogift arbetslös skulle ha något som helst understöd.

I elvte timmen framkom så hr Gjörloff, gående ut på, att ett ordentligt mål mat måste unnas även dessa arbetslösa, vilket förslag också blev antaget, varefter beslöts att tilldela dessa arbetslösa polletter.

Efter mötets diskussion beslöts, att uttala ett skarpt klander mot samtliga medlemmar av Malmö stads arbetslöshets- och hjälpkommitté.

Medlemmar i denna kommitté äro: Lektor Svensson, ordf., assessor Nanne, vice ordf., polisman Gustav Alm, tunnbindaremästare Stillman, Magnusson, Gjörloff, Joh. Nilsson och fru Nilsson.

Mötet var besökt av flera hundra personer och avslöts med antagandet av följande resolution:

"Mötet ålägger arbetarerepresentanterna att fortast möjligt sammankalla understöds- och hjälpkommittén för att behandla de ogiftas understödsfråga. I övrigt vidhålles förut fattat beslut, att även under morgondagen kontrollera de nya s. k. "matanvisningarna".

Hr Magnusson som varit närvarande vid mötet, åtog sig att försöka omedelbart få kommittén sammankallad, såvida lektorn hr ordf. ej lade hinder i vägen därför.

Eldsvåda i Väsby.

På torsdagskvällen utbröt eld i en lantbrukare Magne Dehli, Väsby, tillhörig ladugårdsbyggnad, varvid såväl ladugården som stallbyggnaden nedbrann till grunden. Två får, en kalv och ett tiotal höns blevo innebrända. En del jordbruksmaskiner blevo även lågornas rov.

Elden hade uppkommit genom kortslutning i den elektriska ledningen. Det brunna var försäkrat.

PRESSOPINIONEN

Man finner att vid tillfällen av god världsskörd, kan icke tullarna hålla spannmålspriserna uppe, varför man är i sin fulla rätt att hävda att tullskyddet icke hindrar en förmånlig världskonjunktur att komma konsumenterna tillgodo, påstår Stockholms Dagblad och framhåller:

Är åter förhållandet motsatt, d. v. s. världsskörden knapp, kommer ett väl tillmätt tullskydd att verka på annat sätt. I dylikt fall innebär tullskyddet en garanti för att den inhemska spannmålsodlingen blir tillräcklig att fylla våra egna behov. Knappheten på spannmål behöver därför ej medföra en allmän brist eller onödigt högt uppskruvade priser.

Det är högerns stora hemlighet huru en tull kan öka tillgången. För en vanlig människa förefaller det ju eljest ganska klart, att om världsskörden ger några tusen ton mindre än vad som normalt går åt för att täcka behovet, så kunna dessa felande ton icke frambringas genom en tull. Tullen kan på sin högsta höjd försvåra att det land i vilket missväxten har inträffat erhåller någon hjälp från länder där ett relativt överflöd finnes.

Hyresstegringslagen tillhörde dessa krigs- och panikstämningens läkemedel, förklarar G. H. T.,

som möjligen för ögonblicket utövade en välgörande psykologisk verkan, men vilka säkert gjorde tillståndet i morgon sjufallt värre. På dess räkning får skrivas, att byggnadsverksamheten mycket hastigt avstannade. Att lagens införande skulle medföra bostadsproduktionens minskning förutsades och konstaterades sedermera ganska snart från på detta område så auktoritativt håll som Stockholms Inteckningsbanks dåvarande chef, bankdirektör Palme.

Om man på hyresstegringslagens räkning får skriva upp bostadsproduktionens avstannande, på vilkens lags räkning får man då skriva upp hela den industriella produktionens avstannande?

Därom kan kanske G. H. T. ge besked. Till dess vi erhålla G. H. T:s auktoritativa förklaring på fenomenet får man väl skriva upp det på den lags konto som heter det kapitalistiska vansinnet.

Äro arbets[illegible] nu i ringaste mån e[illegible] metod för att justera lönerna eller lösa föreliggande tvister om arbetsvillkoren, frågar Stockholmstidningen och svarar:

I själva verket borde vi ha kommit därhän, att det allmänt erkändes, att arbetsinställelser icke under några omständigheter utgöra en rationell metod för slitande av tvister på arbetsmarknaden, utan att de måste betecknas som ett övergångsstadium, historiskt förklarligt och en gång nödvändigt för att bl. a. bereda väg för arbetarnas medinflytande på arbetsvillkoren. Men att det mer eller mindre permanenta krigstillståndet på det ekonomiska arbetets fält allt framgent skulle fortsätta, kan aldrig vara rationellt, och allra minst är det så i en tid som den nuvarande.

Det är helt säkert riktigt att striderna på arbetsmarknaden endast är ett övergångsstadium, för att bereda väg för arbetarnas medinflytande på arbetsvillkoren. Men hoppas Stockholmstidningen att stadlet ifråga skall gå över innan arbetarna ha skaffat sig hela inflytandet å arbetsplatsen så tar den säkerligen fel. Striderna äro just ett bevis för det faktum att arbetarna icke längre vilja vara tjänande klass, utan vill vara likvärdig med andra människor i samhället, och intill dess att så är få allt Stockholmstidningen och dess kommittenter nöja sig med arbetsstriderna om också i något andra former. Det lova vi att efter måttet av våra krafter draga försorg om.

Den för fosterfördrivning häktade fru Falk rannsakas.

Den första rannsakningen med den för fosterfördrivning häktade Anna Matilda Falk ägde rum på lördagen inför rådhusrättens åttonde avdelning.

Förutom falk hade till rätten instämts fem unga flickor, som låtit behandla sig av Falk, samt fästmannen till en av flickorna, som antages ha förmedlat sammanträffandet mellan fästmön och Falk samt varit medveten om fosterfördrivningen.

Som de tilltalades försvarsadvokat ha anmält sig advokaterna Mathilda Stoël von Holstein och H. von Melsted.

Målet uppsköts på 8 dagar i avvaktan på ny utredning.

Skandalösa förhållanden på krogar och kaféer.

Ett prisocker som trotsar all beskrivning. Bråk och slagsmål i och utanför lokalerna.

Det har förut i denna tidning påtalats åtskilliga bedrövligheter — såsom köp av pantsedlar och dylikt — utövade av enskilda hajar i den ena eller andra skepnaden — och tillfredsställelsen med detta ingrepp har inom vida kretsar fått särdeles positiva uttryck; man har nämligen gjort gällande, att ingen kritik över bedrägliga förfaranden varit så väl befogade som just ifrågavarande, och man hoppas allmänt att vederbörande skojare efter detta i någon mån skola draga in klorna, isynnerhet som det icke borde vara uteslutet annat än de kunna befordras till laga näpst. Men å andra sidan har man samtidigt även påpekat andra "legala" missförhållanden — ingenting annat avseende, än att utsuga de arbetslösa och andra fattiga in på bara benen — och det är mycket nog! Indignationen mot de "välgörenhetsinrättningar", som kallas

systemkrogar och kaféer

är nämligen under dessa arbetslöshetens och svältens dagar i jämnt och stadigt stigande, ehuru man ännu ingen utväg ser att råda bot därför. Men stämningen är sådan, att man kan vänta obehärskade utbrott när som helst, om icke innehavarna av sagda näringsställen inom rimlig tid taga sitt förnuft tillfånga.

Ungkarlarna göra i allmänhet gällande, att de icke ha råd att äta mera än ett ordentligt mål fyra dagar i veckan, om de icke vilja gå brandvakt om nätterna — och hurudant det då skall vara för familjerna, förstår man väl. Nöden är förfärlig. Ett besök i kåkarna längst ut på söder, som vår medarbetare företog i medio av månaden gav som resultat de hemskaste detaljer. Men dit återkomma vi senare. Nu för tillfället endast några erinringar om det

rofferi och korruptionssystem,

som blivit en följd av nu rådande regim på krog- och kaféområdet. [illegible] senare är kanhända vid[illegible] än det f[illegible] vi vilja likväl taga s[illegible] den ordning, de äro uppsatta här.

Alltså, nu rådande matpriser på Brattsystemets krogar, ehuru prisfallet på livsmedel ingalunda varit obetydligt, äro helt enkelt skandalösa. Låtom oss endast taga ett par tre exempel: Uppe på Söder finnes att börja med en systemkrog, alls icke av de bästa, utan snarare tvärtom — den kallas visst Port Arthur i folkmun — som för en måttlig portion ärter med fläsk tar icke mindre än kr. 1,55, då däremot andra ställen med betydligt smakligare tillredning, hålla sig vid 80 à 85 öre! Mellanskillnaden 85—1,55 ger vederbörande innehavare, vem det nu är, en icke föraktlig förtjänst; och för övrigt: vem tror väl att en tallrik ärter med några fläsktärningar är värda hälften så mycket som minimisumman? Ett kilo av den förstnämnda råvaran kostar omkring 50 öre i minut — hur många tiotal tallrikar blir det därav? — och fläsket har också fallit. Men vi göra ett grepp på annat håll: på Kungsholmen finnes ett liknande ställe med namnet "Hörnan". Här brukar vissa dagar serveras paltbröd, segt som sulläder, och en måttlig portion, oftast bittersalt fläsk för kr. 2,05!! När en kaka paltbröd kostar 10 öre och fläsket säkerligen icke i vikt når över ett hekto, utan betydligt därunder, kan man förstå att vederbörande taga i profit en god penning ur arbetslösas och svältandes fickor — — ja undra inte på, att de ilskna till efterhand!

Man skulle kunna nämna många andra ställen från nedre Norrmalm och Vasastaden (för att icke nämna Staden mellan broarna) där man på de Brattska "välgörenhetsinrättningarna" håller skandalöst höga priser för bättre rätter. — De arbetslösa och mindre betalta arbetarna måste naturligtvis dag efter dag stanna vid den trätorra fläskkorven eller inkokta strömmingen. — Men vi måste snabbt fullfölja vår undersökning även på andra områden — och övergå då utan vidare till:

kaféernas hutlöshet.

Man kan ju börja med, att en flaska klass II fortfarande kostar 32 och 33 öre. Det är en skamlöshet, som nästan saknar motstycke på något område; och fråga torde väl vara, om icke de organiserade arbetarna och de arbetslösa genom att fullständigt bojkotta vissa lokaler med ombyte periodvis — liksom i Berlin under något av krigsåren — måste skaffa sin mening respekt: att denna usla soppa står i ett alltför högt prisläge. Visserligen bör väl bryggeritrusten närmast tagas vid öronen — och dess tur kommer inom kort — men kaféidkarna äro icke mindre skyldiga till ockersystemet. Man märker alltför väl, att de med varje dag bli alltmera krävstinna och pösande. De tillåta sig vräkiga fasoner och later, som baroner från feodaltiden — och undra på det! Genom restriktionssystemet och alkoholprocentens nedsättning i maltdryckerna få de sälja tio- och tjugodubbelt till varje kund mot förr, och lägga därför allmänt in i sin aftonbön, att det gamla ölet icke skall komma åter. De nykterhetsvänner och andra, som genom nuvarande förhållandens införande på alkoholprocentens område velat gagna den sociala utvecklingen, ha grundligt misstagit sig. Det drickes oerhört mycket mera maltdrycker för närvarande än före 1914 — en var initierad vet det. Följden blir den, i nuvarande lönenedpressningstider i synnerhet, att de fattigaste, som genom bristen på fast bostad äro tvingade att tillbringa längre eller kortare tider på dagen på dessa smutsiga och stinkande lokaler (vad gör egentligen Hälsovårdsnämnden, som annars, när det gäller strejkande yrkesarbetare är så mån om hygienen, att inte ens Folkets Hus duger?) bli allt fattigare, men bryggeritrusten och dess mellanhänder allt rikare och pösigare. Se endast på de senares pälsklädda härlighet i dessa dagar — skillnaden är himmelskriande mot de svältande arbetslösas trasprydda skepnader.

Men det är icke allenast på klass II, som kaféidkarna tjäna förmögenheter, utan vad vi skulle vilja kalla

smörgåsockret,

spelar även en ofantlig roll häri. Det är nästan värre än det förra, i synnerhet när man betänker, hur pass billig[illegible] råvaror äro för närvarande. För exempelvis en smörgås på ett kluvet franskt bröd (det räknas givetvis för två) med tre, fyra inlagda sillbitar, någon lövtunn ostskiva eller skinkbit, får man på de flesta serveringsställen av sagda sort betala 70 öre. Smörbrödet kostar i minuthandeln 9 öre, men erhålles givetvis av kaféidkarna till lägre pris, och smöret kr. 3,70 pr kg., varav säkerligen kan bredas ett femtiotal smörgåsar enligt kända försiktighetsåtgärder; för en s. k. torr smörgås med samma tilltugg erlägges i allmänhet 65 öre, då ett kg. spisbröd kostar kr. 1,20 och gästen endast erhåller en fjärdedels kaka av paketets 7 à 8. Man bör förstå, utan längre lamentioner i ämnet, att här bedrives ett ocker på fattigdomen och eländet, som är enastående i Sverges historia — och ändå blygs man icke för att åtminstone indirekt kräva drickspengar av gästerna till serveringspersonalens avlönande. Det blir på dessa smörgåshistorier avanser på 150 à 200 procent — en portion strömming eller sill och potatis på hyggligare ställen. Det finns vanligen, det bör inte glömmas, åtskilliga, som hålla humanare priser och hyggligare lokaler — men få äro de i alla fall.

Ett annat betänkligt symptom från dessa lokaler är att

tråkigheter ur ordningssynpunkt

ofta förekomma — och i synnerhet är Hötorgstrakten eller nedre Norrmalm och Staden mellan broarna illa beryktade i detta känseende. Någon ordning har man i allmänhet icke, och det båtar för övrigt föga mot dessa oregerliga ligor av sutenörer, pantsedelsköpare och skojare av skilda slag. När de i eller utanför lokalen supit hemgjord sprit — kanhända de numera i allmänhet hållas ute i portgångarna — ställa de därefter till bråk, vilda slagsmål uppstå med blodviten, inklämda ögon och sargade käkben, men ändå ser man sällan efter mörkrets inbrott, då allt sådant händer, till någon polis i närheten, ehuru hela patruller borde stå till förfogande utanför vissa orospunkter, isynnerhet på nedre delen av Hötorget, kringliggande trakter på Appelbergsgatan och gamla Stockholm, där säkerheten till lemmar och liv för fredliga promenerande är ganska minimal. Sutenörkåren tillväxer i fruktansvärd grad, påstås det.

Med detta torde det väsentligaste vara sagt i hithörande ämne, som ingalunda saknar betydelse att utreda för både arbetarna och andra: arbetarna böra upptaga kafé- och krogpriserna — de arbetslösa äro kanhända närmast? — till omedelbar behandling och myndigheterna åligger det att hålla bättre ordning, så att det icke ser ut som om polisen stode i maskopi med kafévärdarna för att skydda deras rättigheter.

Men vi lova att återkomma snarast, om icke förändrade förhållanden införas såväl i fråga om det ena som det andra, av vad som här behandlats, och skola då icke sky att närmare utpeka de personer, som leva högt på andras fattigdom eller sätta en ära i att ofreda fredliga personer och i övrigt ställa till oreda och bråk.

Influensan grasserar alltjämt.

Sammanlagt 5,551 militärer insjuknade.

Enligt till lördagen ingångna rapporter till arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ha ytterligare två dödsfall inträffat vid armén, det ena vid Livregementets grenadjärer och det andra vid Dalregementet. Antalet inrapporterade dödsfall vid armén tillhörande truppförband, uppgå härmed till fyra.

Antalet senaste rapportdagen kvarliggande influensasjuka uppgår till sammanlagt 5,551, vilka fördela sig på de olika arméfördelningarna sålunda: första 820, andra 958, tredje 844, fjärde 667, femte 728, sjätte 893, Bodens trupper 488 samt Gottlands trupper 153 sjuka.

De av epidemien svårast hemsökta regementena äro Norrbottens regemente i Boden med 336 sjuka, Västerbottens regemente med 262, Hälsinge regemente med 232, Västernorrlands regemente med 206 och Södermanlands regemente med 189 den 20 dennes kvarliggande influensasjuka.

Vid flottan synes influensaepidemien vara på retur. Under fredagen inträffade, enligt rapporter till marinförvaltningen, endast 31 nya influensafall, därav 20 vid Karlskrona station, 2 vid Stockholms station, 3 vid till Karlskrona förlagda fartyg, 1 vid till Stockholm förlagda fartyg, 2 vid Karlskrona kustartilleriregemente och 3 vid Vaxholms kustartileriregemente.

Den 20 dennes kvarlågo sammanlagt 555 influensasjuka vid till marinen hörande truppförband, därav 68 vid Karlskrona station, 97 vid Stockholms station, 42 vid till Karlskrona förlagda fartyg, 4 vid till Stockholm förlagda fartyg, 27 vid Karlskrona kustartilleriregemente, 156 vid Vaxholms kustartilleriregemente, 24 vid Älvsborgs kustartillerikår samt 37 vid Marstrands skeppsgossekår.

Två dödsfall ha sedan epidemiens början inrapporterats till marinförvaltningen, därav ett från Stockholms station och ett från Vaxholms kustartilleriregemente.

*

LUND, söndag. (TT.)

På grund av den alltjämt tilltagande influensaepidemien har Lunds folkskolestyrelse beslutat att inställa undervisningen i stadens folk- och [illegible]skolor från och med måndagen.

Enligt folkskoleinspektörens meddelande till styrelsen voro i fredags 687 av skolornas 1,553 barn insjuknade i influensa.

I Norge synes epidemien vara på retur.

KRISTIANIA, lördag. (TT.)

Influensaepidemien, som under senaste veckorna rasat i Kristiania, synes nu för denna gång ha nått sin kulmen. Stadsläkaren i Kristiania har förklarat, att det under de senaste dagarna skett mindre antal inläggningar på sjukhusen än i slutet av förra veckan och innevarande vecka. Hans intryck av de nu föreliggande rapporterna var, att epidemien nu är på retur.

ARBETAREN

ger ARBETAREN
alltid de utförligaste nyheterna från
ARBETARENS VÄRLD

Universiteten och folkbildningarbetet.

Ett uttalande 1892 av professor Hjärne i en nu aktuell fråga.

Vid folkhögskolemötet i Uppsala 1892 lämnade professor Harald Hjärne i anslutning till ett av professor J. A. Lundell hållet föredrag över ämnet "Universitetsbildning och folkbildning" en synnerligen intressant redogörelse för universitetens folkbildningsarbete i England. De bägge föredragen, som finnas tryckta i skriftserien Svenska spörsmål, kan sägas utgöra inledningen till de försök till universitetsutvidgning, som gjorts hos oss under de senaste trettio åren: universitetens sommarkurser, de populärvetenskapliga småskrifterna och studentnationernas hembygdskurser. Då det ser ut, som om frågan om universitetens deltagande i folkbildningsarbetet nu på allvar skulle tagas upp, kan det vara av intresse att taga del av vad den nu bortgångne vetenskapsmannen redan för 30 år sedan hade att säga härom. Hans allvarliga maning till våra universitetsmän att deltaga i samtidens strävanden för den allmänna bildningens förkovran har ännu sin fulla aktualitet. I inledningen till sin uppsats skriver prof. Hjärne:

"Universiteten i ett fritt land med utvecklad kultur få ej låta avstänga sig från det andliga samhällslivet utom deras murar. Det är ej nog för dem, om de skola fylla sitt rätta kall, att uteslutande sörja för den egentliga akademiska undervisningen och att främja den strängt vetenskapliga forskningen. Det tillkommer dem även att genom de personliga krafter och de för studierna avsedda hjälpmedel, som stå dem till buds, på sitt särskilda sätt deltaga i samtidens strävanden för den allmänna bildningens förkovran.

En sådan samverkan emellan universitet och folkbildning gagnar båda och samhället i det hela. Vetenskapens nyvunna erövringar kunna snabbare och säkrare komma den stora kunskapssökande allmänheten till go[illegible]do. Forskningen löper mindre fara at[illegible] drunkna i ett ändlöst samlande a[illegible] bristfälligt ordnade småsaker, att fö[illegible]växla grundligheten med pedanteri, [illegible] tappa bort de betydelsefulla, ledan[illegible] synpunkterna, som just betinga själ[illegible] vetenskapens sanna framsteg. Det [illegible] som framför allt måste fasthållas och betonas, när det gäller att göra vetenskapen verkligen fruktbringande för ett folks kultur. Maningen att meddela vetenskapens resultat i en för allmänheten överskådlig form kan sålunda giva själva det vetenskapliga arbetet en ingalunda onödig sporre och kontroll.

Och ju närmare, ju oftare de olika folkklasserna mötas i gemensamma andliga intressen, dess lättare kunna de sämjas även i sådana ting, som eljest äro ägnade att skilja dem åt. Landets rikast utrustade bildningshärdar, universiteten, äro ännu mer än andra förpliktade och lämpade att väcka och vårda folkets inbördes samkänsla genom föredömets ej mindre än genom ordets makt.

*

"Det är de engelska universitetens oförnekliga heder och förtjänst att i våra dagar hava tagit dessa stora uppgifter om hand på fullt allvar. Och i överensstämmelse med det engelska samhällslivets allmänna skaplynne utövas denna universitetens verksamhet till folkbildningens höjande mindre på grund av administrativa stadgar eller yttre officiell påtryckning än i följd av personligt initiativ och frivillig handlingskraft. Det nya arbete, som universiteten åtagit sig och med hastigt växande framgång fullfölja, framträder så gott som uteslutande såsom nya yttringar av deras uråldriga självstyrelse, såsom en modern frukt av hävdvunna grundsatser, prövade genom aldrig avbruten kamp och tillämpade efter skiftande tiders krav."

Sedan författaren ingående redogjort för den insats som de engelska universiteten redan då hade gjort i det allmänna bildningsarbetet, uppställer och besvarar han till sist den frågan: "Kan och bör någonting göras i samma väg hos oss?"

Det är ett spörsmål som väl förtjänar att allvarligt besinnas. Men man bör noga taga sig till vara att söka efterhärma det engelska företaget i dess av nationella förhållanden betingade egendomligheter. Vårt svenska undervisningsväsen har ej sällan och i många avseenden blivit förvridet eller hämmat i sin utveckling genom den osjälvständiga, ytliga och kritiklösa kopieringen av varjehanda tyska reglementen och pedagogiska konstgrepp. Så villigt och tacksamt man än bör mottaga gagneliga impulser från utlandet, lika nödvändigt är det att göra sig klar reda för vad de främmande nyheterna verkligen innebära, sedda från deras upphovsmäns egna synpunkter, i sammanhang med det omgivande samhällslivet i dess olika institutioner och sedvanor. Det bästa vi kunna lära just nu av England, inom snart sagt alla praktiska områden, är att ej bygga för mycket på formalistiska och i förväg uppgjorda systemer, utan framför allt börja en god sak på den punkt, där ett påtagligt, om också ej uppseendeväckande, resultat så snart som möjligt kan vinnas, och sedan med öppna ögon och fördomsfritt sinne lita på erfarenhetens och den naturliga utvecklingens lärdomar.

Det svenska folkskoleväsendet är äldre och fastare grundat än det engelska. I våra talrika offentliga landsortsläroverk och folkhögskolor hava vi goda anknytningspunkter för högre bildningsssträvanden bland den stora allmänheten i stad och på land, vad såväl personliga krafter som vidsträckt inflytande angår. Däremot saknas i Sverge framför allt många gynnsamma yttre omständigheter, som finnas i England: betydande penningtillgångar, korta ortsavstånd, ett rikt förgrenat järnvägsnät (endast i Skåne finns någonting ditåt). Föreställningen, att den bildade människan är fullfärdig efter slutad skolgång, har slagit djupare rötter, hågen för kunskapsgivande läsning är mindre utbredd, toddyglaset och kortleken hava flera och ivrigare anhängare inom Sverges medelklass än inom Englands. Den svenska arbetarklassen är, oaktat en kanske mera spridd innanläsningsförmåga, mindre van att nyttja sitt eget omdöme och mindre fallen att med personlig ansträngning begagna sig av tillgängliga förmåner än dess likar i England*.

Huru som helst, varje fosterlandsvän måste erkänna, att även de svenska universiteten hava både tillfällen och uppfordringar till ett utbrett folkbildningsarbete — i sådana former, som en klok eftertanke kan giva vid handen, med eller utan ledning av främmande förebilder. Det gäller även om våra universitet, att deras plikter mot samhället ej kunna fyllas, att deras sanna vetenskapliga liv ej kan uppblomstra, om de uteslutande sätta sin ära i att vara regelbundet verkande examensmaskiner eller ens raskt arbetande monografifabriker.

Behövas föredömen även från Tyskland, så finnas nog dylika att tillgå också för ett mera omfattande upplysningsintresse — nämligen från äldre tider: reformationens universitet, den nationella väckelsens universitet i slutet av förra och början av detta århundrade. Den tyska forskningens senare framgångar leda sitt upphov från de allmännare impulser, som då gåvos.

De engelska universitetens folkbildningsarbete är en rörelse av motsvarande art i våra dagar, framgången ur hela det brittiska samhällets genomgripande omdaning enligt nya uppgifter, som ännu ej på långt när hunnit sin fullbordan."

* Föredraget hölls 1892 — A. B. F. bildades först 1912.

Röda Fackföreningsinternationalen och S. A. C.

Arbetsutskottet gör ett uttalande med anledning av R. F. I:s öppna brev.

Röda fackföreningsinternationalen har uppvaktat S. A. C. med ännu ett öppet brev av precis samma lydelse, som det förut i Arbetaren publicerade. Vi anse alltså icke nödvändigt att återigen avtrycka skrivelsen, men kunna inför denna uppmärksamhet icke underlåta att göra några korta kommentarer.

Vi kunna med största nöje instämma i den i brevet framförda synpunkten, att en internationell organisation i denna tid av internationell reaktion, har sin ofantliga betydelse, ehuru vi icke känna oss övertygade om, att det är en livsbetingelse. En stark international måste vila på starka nationella organisationer, men starka national måste vila på starka natio- internationell organisation stora möjligheter att inom gränserna för sitt verksamhetsområde hålla tillbaka reaktionen.

Emellertid måste man framför allt vid en internationell organisering av arbetareklassen och bedömande av den styrka arbetarna därigenom erhålla taga hänsyn till huru denna internationella organisering verkar nationellt, om den verkar stärkande eller försvagande på den nationella enigheten. Tyvärr tog icke majoriteten vid R. F. I:s kongress nödig hänsyn till de olika element, som där voro representerade, utan påtryckte R. F. I. en partikonfession, mot vilken alla syndikalister principiellt vända sig, och just på grund därav kan en anslutning till R. F. I. verka splittrande nationellt, naturligtvis beroende på, huru långt syndikalisterna i enighetens intresse äro beredda att jämka på den praktiska tillämpningen av sina principer.

R. F. I:s exekutivkommitté är tydligen offer för ett missförstånd då den förklarar att "de flesta syndikalister i [illegible]lla länder ha erkänt den bjudande n[illegible]dvändigheten i kampen för proletariatets diktatur". Dels ha många syndikalister avvisat termen "proletariatets diktatur" över huvud, men de[illegible] ha de [illegible] som ha godkänt den däri inla[illegible] en [illegible] annan mening, mot vilken [illegible]ning Losovsky själv vid R. F. I:s kongress med mycken skärpa vände sig. Denna uppfattning om "proletariatets diktatur" innebär i korta ord att de fackliga organisationerna under en revolutionär period, måste anses ha rätt och plikt att vidtaga de försvarsåtgärder, militära och politiska, som kunde anses nödiga för tryggande av bibehållande av produktionsmedlen i de fackliga organisationernas händer.

Beträffande över- eller underordnande mellan R. F. I. och III Internationalen, så torde de svenska syndikalisterna efter de utförliga referat de erhållit från R. F. I:s kongressförhandlingar, vara fullt klara över att något formellt underordnande av R. F. I. under III internationalen icke är ifrågasatt. Men den organisatoriska stadgeenligt reglerade förbindelsen mellan en politisk partiorganisation och en facklig organisation strider över huvud mot en av syndikalismens grundläggande principer. Förbindelse kan sålunda icke ingås med mindre vår organisation i den revolutionära enighetens intresse jämkar på denna princips praktiska tillämpning.

Rörande taktiken, att arbeta inom de gamla organisationerna, tro vi våra medlemmar vara klara däröver, att R. F. I. icke av vår organisation fordrar att den skall upplösa sig och övergå till en propagandaorganisation med verksamhetsfält inom de av oss redan lämnade fackförbunden. Denna punkt torde sålunda icke framkalla några betänkligheter hos vår organisations medlemmar.

Emellertid kommer hela frågan om anslutning att avgöras först vid vår stundande kongress. Intill dess kommer diskussionen i saken att vara öppen, och för vår del kunna vi endast uttala den förvissningen, att det beslut som våra medlemmar slutligen fatta, fattas efter moget övervägande om fördelarna för dem och för hela arbetarklassen.

Sveriges arbetares centralorganisation:
Arbetsutskottet.

Hyllningarna på Fabian Månssons 50-årsdag.

Redan på morgonen uppvaktades 50-åringen av korporationer och enskilda och 200 telegram inlöpte under dagens lopp.

Vid fästen på aftonen höllos tal av statsministern, ärkebiskopen, finansministern, redaktör Höglund, bokförläggare Holmström m. fl. Finansminister Thorsson talade speciellt för fru Månsson. Hr Månsson besvarade talen med framhållande av, att samhällets verkliga stöttepelare funnos ute bland de breda folklagren, under det att han själv betraktade sig som ett flarn, som bättre hade fyllt sin uppgift om han icke brutit sig ut ur den klass, varifrån han utgått.

Aftonen förflöt under den mest kordiala stämning. Operasångarne Herou och Aslaug Oldichs medverkade med sång och en särskilt för tillfället författad humoristisk bordvisa föredrags.

KAMERABILDER

FUNDERINGAR.

Nu lär man kunna avgöra ett barns kön redan långt före dess födelse. Tänk om det vore lika lätt att avgöra faderskapet!

*

"SKÄNK MIG ETT RAGAT MÄTT..."

Allmänna åklagaren hade i lördags instämt verkställande direktören för Malmö förenade bryggerier L. M. Malmqvist för det bryggeribolaget till allmänheten säljer pilsnerdricka på buteljer, som icke rymma den på buteljen åsatta kvantiteten eller 1/3 liter. Bolaget har inköpt buteljerna från Tyskland och icke kontrollmätt dem. Åklagaren ansåg, att bolaget genom sitt förfarande undandragit konsumenterna stora kvantiteter pilsnerdricka och därigenom gjort sig en oskälig vinst. Bolagets rättegångsombud bestred åtalet enär det vore omöjligt att på bryggerierna kontrollera flaskornas rymd. Förövrigt sälja bryggerierna icke efter mått utan buteljvis. Målet uppsköts till den 19 februari.

*

SNÄLLA BÖNDER

tycks det finnas i vårt land, om man får tro vad en insändare skriver i Borås Tidning. För att ge Sverges svältande, arbetslösa och hutlöst pockande arbetare tillfälle att själva se hur snälla bönderna äro i en "svensk lantmans" ögon, avtrycka vi här hans betyg åt sig själv och andra medlemmar av det "medlidsamma" släkte som kallas bönder.

Aktstycket lyder:

"Hjälp åt de arbetslösa.

Stora krav ställer man på oss lantbor, och vi vilja gärna tillmötesgå önskningarna efter förmåga, ehuru vi i vårt stilla sinne ibland undra, vad hjälp vi skulle få, om vi komme i nöd. Vi hava alltid varit ett känsligt och medlidsamt släkte, som liknat finske bonden Pavo i att träla och slita, försaka och umbära och när vi fått en enda kaka utöver eget behov, gärna givit den åt nödställda. Så även nu. Vi tänka icke på strejker, icke på missnöjet, icke på mycket annat, som kunde stänga hjärtedörren och hålla den hjälpande handen tillbaka, utan vi tänka endast på nöden, synnerligen de små, svältande och frysande barnen, och därföre hjälpa vi gärna, samt fordra icke mera tillbaka än att vi måtte slippa höra trotset, som pockar på understöd såsom en rättighet, utan i stället få höra ett erkännande, som ödmjukt tackar för gåvan. Därjämte ville vi gärna se en arbetsvillighet, som antager erbjudet arbete och hellre arbetar än tigger. Vi arbeta från tidig morgontimma (kl. 4 à 5) in på sena natten (kl. 10 à 11) med en arbetsdag på icke 8 timmar, utan dubbla antalet, mot en lön eller en skörd, som ibland blir liten eller ingen, och ändå ingen klagan. Därföre kräva vi, att andra arbeta. Men sedan hjälpa vi innerligen gärna hellre våra egna än sådana utomstående, som förtjänt den nöd, i vilken de råkat, och mycket värre, när man tänker på deras gräsliga illdåd, huru de icke endast på det grymmaste sätt mördat sina överhetspersoner, utan farit fram som lössläppta vilddjur, plundrande och mördande — och detta mot sina egna landsmän. Där upprullar sig en tavla, späckad med gräsligheter så hemska, att håren vilja resa sig på ens huvud. Och, när vi hjälpa till och med dessa, huru mycket mer våra egna!

Svensk lantman".

Ja, om detta är ju intet att säga. Ty otvivelaktigt är det så, att bönderna äro mycket medlidsamma. Särskilt kom ju detta till synes under kristiden, då bönderna utan annan betalning än ockerpris skänkte bort sina håvor till en svältande allmänhet. Sant är ju också att bönderna "icke tänka på strejker, icke på missnöje, icke på mycket annat som kunde stänga hjärtedörren", men väl att de ganska ofta tänka på landsfiskalen då en fattig från arbetsplatsen utkastad arbetare bankar på deras hjärte- och stugodörr.

Och att de arbetslösa pockar på understöd, det håller jag med Pavo-ättlingen om att det är skandal. Ty nog tusan borde de arbetslösa hellre bita sig i tummarna till de dog och i dödsminuten utandas ett sista ödmjukt tack för det man lät dem döden dö. Men att de arbetslösa äro så otacksamma pockande och obstinata, det får väl skyllas delvis på att alla människor till stamfäder ha bönder. Den "svenske lantmannen" har också rätt i att det är bättre arbeta än tigga och personligen vill jag uttala ett tack till denne representant för urbefolkningen för det han så där på lite fint bondvis vänder sig mot de herrar, som hindra de arbetslösa att ärligen sig försörja. Som det nu inte är många som nekar ta emot erbjudet arbete, men erbjudandena äro få och små, kanske "Svensk Lantman" ville vara så innerligt bondsnäll och anvisa platser åt de 175,000 arbetslösa, som nu söka, men ej få arbete.

Kanske "Svensk Lantman" rent av ville bli permanent ledamot av socialstyrelsen, Arbetslöshetskommissionen och andra inrättningar, som hittills förgäves sökt skaffa arbete åt de tiggande, pockande arbetslösa, som trots arbetslöshet dock äro nog oförskämda att leva.

Hur var det? — sa' inte Strindberg: "Det är synd om människorna och isynnerhet om bönder".

Rö. Ma.

Pappersmassearbetareförbundet.

Också ett "oppositionsförbund"!

Detta förbund bildades på hösten 1920, på initiativ av några personer inom pappersmasseindustrien, vilka haft utredningen om hand för att utröna möjligheterna för ett förbund, där alla arbetare inom såväl pappersbruk som trämasseindustrien hade att ansluta sig till. Vid starten hade, enligt vad som påstås, genom röstning avgivits 6,000 röster för ett dylikt förbunds bildande. Främsta orsaken till förbundets tillkomst var, framhölls det från utredningskommitténs sida, att underhandlingarna gått för långsamt, genom att arbetarna inom här nämnda grupper voro organiserade i Grov- och fabriks- och dels i Sågverksindustrarbetareförbundet. Apparaten var för tungrodd. Vidare framhölls Grov- och Fabriks liknöjdhet för denna grupps arbetare och än vidare skulle i och med detta förbunds tillkomst, ett modernt industriförbund uppstå. Det skulle skilja sig väsentligt ifrån de av landsorganisationen uppdragna linjerna för industriförbund därigenom, att detta skulle få ett socialistiskt innehåll. I stadgarna skulle inrymmas en del paragrafer som skulle ge avdelningarna en utsträckt självbestämmelserätt.

Diskussionsmöten anordnades lite varstans där man domderade väldeliga över att ej syndikalisterna anslöto sig till förbundet som i sina stadgar innehade allt vad vi önskade, och främst var det gällde bestämmanderätt för de olika avdelningarna. Syndikalisterna voro omedgörliga. Vi framhöllo tvärtom, att förbundet i fråga var obehövligt. Vi framhöllo att i och med detta förbunds bildande, en splittring hade framskapats bland reformisterna själva, på så sätt att deras slagkraft emot arbetsgivarna minskats i hög grad., Vi framhöllo att vi redan inom trävaruindustrien lagt grunden till en industriell organisation genom vårt industridepartement, som är förlagt till Gävle. Där kunna alla arbetare inom trävaruindustrien samlas, oavsett om de äro trämasse-, skogs-, flottnings-, sågverks- eller pappersbruksarbetare. Organisationen är lagd på federalistisk grund.

Vi framhöllo även, att om de ej voro mogna för den syndikalistiska organisationen, det vill säga, för att ingå i densamma, så var det ändå oförnuftigt med detta förbund. I stället borde de ha uppmanat dem, som voro organiserade i "Grov- och fabriks", att ingå i sågverksindustriarbetareförbundet, detta för att få en konsolidering av alla reformister inom trävaruindustrien. Det hade varit avsevärt lyckligare. Men något sådant var man inte benägen att reflektera på. Emil Andersson från "Propagandaförbundet" deltog i detta splittringsarbete, och utropade på ett diskussionsmöte bland Bombus arbetare, att skulle det visa sig omöjligt att på detta sätt upprätta ett revolutionärt industriarbetareförbund, fristående från Landsorganisationen, så skulle han vara den första som skulle ingå i S. A. C.

Man skulle nog vara bra naiv, om man tog Emil Anderssons ord på allvar, men det kan ju passa att fråga, huruvida någon L. S. haft äran att anteckna honom som medlem? Ty nu äro hans ljusa förhoppningar grusade. Pappersmassearbetareförbundet är icke mer ett fristående "revolutionärt industriförbund. Man har nu strukit det "revolutionära" i stadgarna, man är ansluten till landsorganisationen, där man villigt antagit alla paragrifer som förbinda till organiserat *strejkbryteri*. Det har också bevisats, att förbundet i fråga, åtminstone hittills, visat sig oförmöget att tillvarataga arbetarnas intressen gent emot trävarubaronerna.

För att taga ett exempel från Skutskär, så finnes där en avdelning av detta förbund, och sedan avdelningen bildades har arbetarna fått lönerna sänkta cirka 60 procent. Ved, hyra och familjetillägg är även borttaget. Detta bör den nyvalda ombudsmannen i här nämnda förbund skriva sig till minnes, ty om jag ej minnes fel, så framhöll Emil Eriksson i Hyltebruksaffären, huru odugliga de Lokala samorganisationerna voro att tillvarataga arbetarnas intressen. Det är ett ordspråk som säger: Ropa inte hej, förrän du är över bäcken.

Detta är en första frukt av försöken att inifrån borra den reformistiska fackföreningsrörelsen. Men kanske detta förbund endast var en kristidsorganisation? Då är det ju naturligt, att det gick som det gick.

De lokala samorganisationernas ställning till detta förbund, har visat sig vara förnuftig, vilket nu också helt öppet erkännes av arbetare, tillhörande pappersmasseförbundet. Det finns de, som gå så långt, att de påstå, att förbundet bildades i avsikt att skaffa några uppkomlingar inom den reformistiska rörelsen fast avlönade platser och goda löner.

Ännu ett förbund är under bildning, nämligen maskinpersonalens inom trämasse- och pappersbruksindustrien. I England sammanför man de mindre förbunden till stora industriella sammanslutningar, i Sverge går man den rakt motsatta vägen.

Det gäller för arbetarna att se upp! Genom att sammansluta sig som klass, och när detta är gjort, sätta in all den organisatoriska kraft vi kunna bli mäktiga. Det är nödvändigt för mötande av arbetsgivarnas oförskämdheter.

V. E.

Västeråsbanans taxepolitik.

(Forts från sid. 1.)

kontrolleras nämligen av k. m:t Det är ej profithunger, som förestavar bolagets taxepolitik, utan endast att få täckning för egna utgifter. Det finns år, då ej alls någon utdelning förekommit, och utdelningen har veterligen aldrig överstigit 6 proc.

Beträffande det av hr Sjöström framförda förslaget att ändra månadsbiljettsystemet från dato till dato i stället för kalenderår, så stötte detta på oöverstigliga hinder i kontrollhänseende. Det är också ett berättigat önskemål att flera vagnar och tåg insättes, men detta är omöjligt ur trafikteknisk synpunkt, på grund av det trånga stationsutrymmet. Linjen är också så hårt belastad, som möjligt kan tänkas.

Under den följande diskussionen påpekades att det måhända vore bäst att staten inlöste bandelen Stockholm—Spånga, så att det stackars bolaget slapp ifrån förluten.

Sedan inledarna därefter haft ordet för repliker antogs en protest mot de oskäligt höga priserna å lokaltrafiksbiljetterna. Det är, heter det i resolutionen, hänsynslöst och abnormt av ett stort och mäktigt trafikbolag att utpressa cirka 40 proc. högre biljettpris än å motsvarande sträckor vid S. J. Samhällenas utveckling äventyras och egnahemsrörelsen inom de områden bandelen berör motarbetas, och möjligheten för barnen att besöka skolor i Stockholm försvåras. Vi förvänta, heter det vidare, att lokaltrafiksbiljetterna vid S. V. B. snarligen måtte sänkas i nivå med järnvägens minskade utgifter och i likhet med vad som skett vid S. J. och en del enskilda järnvägar. Vi skola veta, att hålla frågan aktuell tills ändring skett eller statsmakternas ingripande påkallas.

Med anledning av hr Sjöströms förslag infogades i resolutionen kravet på omläggning av månadsbiljettsystemet.

Tillståndet i hungerområdet förvärras.

Man mördar människor för att äta liken.

I ett telegram till statsministern, daterat Samara i går, vädjar hjälpkommissionens chef, generalkonsul Ekstrand, i följande ordalag till Sverge:

Härvarande befolknings fruktansvärda lidanden tvinga mig att till svenska regeringen och svenska folket sända en flammande vädjan att hjälpa ytterligare för att bekämpa en av de grymmaste och svåraste olyckor i mänsklighetens historia. Det finns ställen av hungerområdet, varest folket befinner sig i ett sådant elände, att det leder till vansinne. Man har redan ätit lik av de döda, nu börjar man döda människor för att äta dem. Trots de nuvarande svårigheterna i Sverge bönfaller jag i den mänskliga barmhärtighetens namn, att riksdagen lämnar det begärda understödet. Belöningen skall en gång komma.

Valutajobbarna inom grafiska industrien.

(Forts från sid. 1.)

atlas, har tryckts hos Westermann i Braunschweig i en upplaga på 10,000 exemplar.

Det är med tanke just på skolbibeln och läroböckerna hr Hæggström skrivit sin vidräkning.

Staten är meddelaktig i "valutasvineriet".

konstaterar hr Hæggström och säger därom bl. a.:

"— — i tider som de närvarande, då det icke alls är fråga om den svenska industrins konkurrenskraft utan så gott som uteslutande om av industrin som sådan helt oförvållade valutaförhållanden, och då man säkerligen ej behöver befara att den inhemska konkurrensen icke skulle vara tillräckligt prispressande, är det upprörande att höra, att staten, för att nu endast hålla sig till vårt yrke, lär göra avsevärda beställningar i utlandet och att i varje fall de fakto statsunderstödda publikationer och skrifter i betydande utsträckning begagna sig av dessa till det egna landets ruin ledande valutaförhållanden. Det lär till och med givas exempel på, att statsunderstöden användas både till tryckningskostnadernas täckande och vistelse i det främmande landet. Dessa anslag härröra dock i alla fall från de skatter, som det svenska folket sig självt pålägger — och de begagnas nu till att öka brödlösheten för dess skattebetalare."

Häpen och indignerad över Norstedt-Bonniers metoder.

känner sig hr H. och skriver:

"Om man i likhet med undertecknad, kan finna skäl, som tala till försvar för de enskilda röretagens utländska beställningar, och hävdar, att det är statens solklara skyldighet att omöjliggöra, vad som nu dagligen sker, så kan man å andra sidan i sin speciella egenskap av boktryckare ej annat än känna sig häpen och indignerad inför de avslöjanden, som typografernas fackorgan gjort, beträffande av tvenne större bokförlagsfirmor i Stockholm, vilka samtidigt också äro boktryckerier, företagen avsevärd trycksaksimport. Den ena av dessa firmor är ansluten till och representerad i boktryckarnas affärsorganisation, som i våras inlämnade en petition om skydd för den grafiska industrin, varför man med skäl kunnat förvänta, att åtminstone härifrån skulle tagits hänsyn till boktryckarnas däri deklarerade principiella ståndpunkt. Visserligen existerar det alster av den grafiska industrin, som på grund av avsättningsmöjligheter och annat utföras bättre i utlandet, ja, som över huvud taget icke kunna utföras här i landet, men här rör det sig (möjligen med ett undantag, angående vilket undertecknad ej för tillfället kan döma) icke om sådana saker."

Billiga läroböcker som förevändning.

"Det är ej utan, att man i detta sammanhang måste erinra sig den strid, som helt nyligen i den dagliga pressen uppstod kring statens krav på att skolböckerna skulle göras billigare på bekostnad av den icke oskäliga ersättning för förmedling, som utgör en väsentlig del av en hel yrkeskårs levebröd. Då ställde sig ifrågavarande firma a priori förekommande gentemot detta statens krav, och undertecknad kan för sin del icke finna någon annan avsikt med den här påtalade importen, än att firman velat visa sin ytterligare omsorg om att söka få ned skolbokspriserna. När nu denna utan hänsyn drivna strävan efter prisbillighet i form av minskat arbete går ut över låt vara en ytterst liten kategori av arbetare, vilkas representanter i pressen offentligen förfäktade att gentemot det allmännas intressen måste bokhandelskårens, om än berättigade, lämnas helt ur räkningen, då må det tillåtas att ifrågasätta, huruvida vederbörande, därest de konsekvent fasthålla vid en sådan princip, icke osökt måste erinra sig det gamla ordspråket: "I dag mig, i morgon dig".

Affär är affär,

anser hr Hæggström vara den ledande principen vid dessa firmors tillvägagångssätt.

"Om man också, såsom redan framhållits, egentligen icke av ett enskilt företag kan begära allt för mycken hänsyn till det statsekonomiska eller ens socialekonomiska, måste likväl de båda ifrågavarande firmornas tillvägagångssätt, nämligen att ur förlagssynpunkt vilja göra en vinst på bekostnad av arbetstillgången i det egna tryckeriet, även rent ekonomiskt sett, förefalla i hög grad underligt. Den av de båda firmorna, Bonniers, från vilken man i detta sammanhang mer än i fråga om den andra kan vänta sig den uteslutande synpunkten "affär är affär" (se Norrköpings Tidningar den 10 nov. 1921), lär dessutom för säkerhets skull hava skaffat sig ett eget tryckeri någonstans i Tyskland (detsamma skall även vara fallet med vårt lands största grafiska företag, om ryktet förmäler rätt). Det kan väl knappast förvåna om landets övriga boktryckare med harm se företeelser som de nyss berörda förminska värdet av en annars numera — för en gångs skull — enig yrkeskårs uppträdande mot den ruinerande och orättvisa utländska konkurrensen, alldeles särskilt ruinerande för boktryckaryrket, därför att arten av däri bedriven verksamhet under normala förhållanden utesluter internationell konkurrens i egentlig mening, orättvis, därför att man mot genom valutaförhållandena uppkommen prisskillnad står maktlös."

Skolbibeln, rena skandalen.

"Emellertid finnes det en detalj i det inträffade, som är värd alldeles speciell uppmärksamhet i detta fackorgan. Bland de trycksaker, som firman P. A. Norstedt & Söner låtit utföra i Wien, fines även en s. k. skolbibel med tryckort i Wien 1921. Den framträder, bandet undantaget, i ett skick, som utan överdrift torde kunna betecknas som en ren skandal. Undertecknad har gått igenom en hel del exemplar. Trycket är under all kritik ojämnt, somliga ark svarta till oläslighet och somliga gråa till inemot detsamma, i alla dessa exemplar voro inhäftade rena makulaturark, det pösiga, ohanterliga papperet är närmast att jämställa med sulfitmakulatur eller liknande, och från hela tryckalstret utgår en så pass från lukt (härrörande från färgen), att det är svårt att förstå, hur luften i en skolklass eller ett andaktsrum, där en mängd sådana biblar användas, skall kunna uthärdas. Man måste fråga sig, om icke enbart respekten för bibeln som bok, alldeles oavsett vars och ens religiösa åsikt, kräver, att något dylikt helt enkelt ej får tolereras. Allra minst hade man väntat sig att få se detta undermåliga tryckalster utsläppt av den firma, som på sin tid innehade statens förmånliga uppdrag att trycka den s. k. "normalupplagan" av den nya bibelöversättningen och härigenom ur teknisk och ekonomisk synpunkt i förhållande till andra svenska bibelförläggare kom i en mycket gynnad ställning. Man tycker sig kunna hava väntat, att denna gamla firma med goda traditioner aldrig skulle vare sig bundit, än mindre tillåtit sig släppa ut i marknaden en sådan bibelupplaga, utan fästmer att vederbörande, icke utan en tanke på nemesis divina, borde hava funnit sig i den säkerligen icke alltför stora förlusten att använda densamma till sitt rätta ändamål — makulatur."

Så långt hr Hæggström, som i slutet av artikeln manar boktryckarna till en allvarlig protest mot en del bokförläggarefirmors oblyga tendenser, att dels dra ner yrket, dels att öka arbetslösheten.

Den bästa protesten mot dessa "valutasvins" geschäft torde väl dock vara den, att

bojkotta alla bokalster som framställs i utlandet.

Därmed gjorde man den kår, som närmast blir lidande av trafiken en stor tjänst i det alla firmor som nu låta trycka i utlandet därmed skulle bli tvungna — om de ville ha några bokalster sålda — och låta dessa utföras av svenska, nu till stor del arbetslösa arbetare inom de grafiska yrkena.

Lösnummerförsäljningen organiseras.

Landskrona L. S, agitationskommitté har beslutat att med kraft hugga i med organiseringen av lösnummerförsäljningen. Till att börja med, rekvireras 30 ex. till försäljning varje dag. Dessutom har 4 cigarraffärer påverkats av kommittén att hemtaga tidningen. 5 ex. skola de ha varje dag.

Alltså tillsammans 50 ex. utöver postprenumerationsupplagan går nu till Landskrona.

Från *Lärbro* har rekvirerats 10 ex. till försäljning dagligen.

Höganäs L. S. har rekvirerat 5 ex. till försäljning tisdagar och lördagar. Rekvirerar även prenumerationsblock och reklamaffischer.

Hallstahammars L. S. rekvirerar 25 ex. av lördagsnumren till försäljning. Även agitationsmaterial för prenumerationskampanjen.

RÄTTELSE.

I den till L. S. i Dalarna riktade upplysningen om val av D. K. råkade det fattas ett namn. Det var endast fyra uppräknade, den femte, som var uteglömd, är **Gustav Björkström**, Ludvika.

Dalarnas D. K.

Till Genua.

Det något litet skamfilade Europa har nu av sina doktorer inbjudits till förnyad operation och ampution i Genua, Huruvida Europas lärda doktorer i Genua skola lyckas bättre kurera sin patient, än de gjort vid föregående försök i Bryssel, London, Paris, Washington och Cannes — det återstår att se. Tro det kan man inte, fast enligt överkirurgen Lloyd George, all världens specialdoktorer inbjudits att närvara vid operationen. Bara inte det stackars Europa förblöder av att på detta sätt transporteras från plats till plats och på varje ny plats få olika behandling.

Diskussionsmöte i socialiseringsfrågan.

A. B. F:s stockholmsavdelning hade på söndagen anordnat diskussionsmöte i Kungsholms realskolas aula. Ämnet för diskussionen var socialiseringen. Från socialdemokratiskt håll inledde lektor Wigfors. Kommunisternas talare var Paul Thunell. Debatten blev både livlig och långvarig.

Mötet var besökt av omkring 600 personer.

Internationell bank. Myntkontrollören Crissinger har i Newyork hållit ett anförande, vari han föreslog, att en internationell bank skulle upprättas för att stabilisera den internationella handeln, han hälsade Genuakonferensen såsom det möte, vilket medlen härtill skulle behandlas. Den vore huvudsakligen avsedd för Europa, men Amerikas deltagande vore, enligt vad tal. förklarade, i stor utsträckning beroende av européernas hållning.

Anslag till de arbetslösa inom stenindustrien. K. m:t har för beredande av arbetstillfällen åt arbetslösa inom stenindustrien ställe ett belopp av 200,000 kr. till stenleveranscentralens förfogande.

Ukrajnska regeringen har träffat överenskommelse med Nansen och American Relief Administration.

MOSKWA 20/1. (Rosta, Radio.)

Ukrajnska sovjetregeringen har slutit en överenskommelse med Nansen och Amerikanska Hjälpadministrationen om att dessa institutioner skola utsträcka sin verksamhet till Ukrajna enligt samma principer, som gälla för Ryssland. Ukrajna är särskilt intresserat av amerikanska livsmedelssändningar, alldenstund det i U. S. A. finnes ett stort antal ukrajnska emigranter, vilka sända livsmedel till hemmavarande släktingar. American Relief Administration upprättar centra för hjälpverksamheten i Kiev och Odessa. Den ryska hjälprepresentanten, Eiduk, har förordnats att i samma egenskap tjänstgöra även i Ukrajna.

Internationella kommittén för Rysslandshjälpen sammanträder.

GENEVE 21/1. (T. T. från Havas.).

Den internationella kommittén för Rysslands bispringande sammanträder den 25 dennes i Geneve. Styrelsen kommer att granska diverse rapporter, speciellt Nansens, som avlägges vid en offentlig konferens.

RIKSDAGEN.

Sterilisering av sinnessjuka.

Hr Alfred Petrén (s) m. fl. föreslå i Första kammaren utredning under vilka förhållanden sterilisering av sinnesslöa, sinnessjuka och fallandesjuka, ev. sedlighetsförbrytare, må äga rum.

*

Om vi inte missmanna oss, var det professor Bengt Lidfors som först här i landet framförde tanken på tvångssterilisering av sådanna individer, som här åsyftas och vars fortplantning utgör en verklig samhällsfara. Huruvida tiden ännu är mogen för annammande av denna förnuftiga tanke, är väl tvivelaktigt.

Tullmotionerna dugga fortfarande!

— I första kammaren väckte hr Nilsson i Skottlandshus (h) m. fl. på lördagen en motion, i vilken föreslås att vid införsel av socker under tiden 1 nov. 1922 till 31 okt. 1923 tull skall utgå å raffinerat socker enligt en glidande skala, så att för varje öre varmed importpriset pr kg. understiger 71 öre skall tullen utgå med 0.7 öre pr kg. samt att å råsocker skall utgå 3 öre lägre tull pr kg. än för raffinad.

— I en i andra kammaren väckt motion förslår hr Loriche (h) m. fl. tilläggstullar uppgående till högst 200 procent av eljest gällande tullsatser å varor kommande från länder med starkt deprecierad valuta.

— Hr Olof Olsson i Kullenbergstorp (bf) m. fl. motionera om prolongation av glidtullsystemet i fråga om spannmål även för tiden första juni 1922 till 31 maj 1923 men med upphävande av nu gällande maximiering för dessa tullar jämte en del andra smärre förändringar.

— I en annan motion föreslår däremot hr Poppius (h) glidtullsystemets upphävande och fastställande av de nuvarande tullarna kr. 7.20 pr kg. omalen spannmål och kr. 11.25 för malen spannmål.

— Kaffetullen framfördes i första kammaren av hr Clason (h). Han föreslår en höjning av tullen för obränt kaffe från nuvarande 12 öre pr kg. till 80 öre och dels ock däremot svarande höjning av tullsatserna för bränt kaffe ävensom kaffesurrogat.

— I första kammaren föreslår hr Neyman (h) att k. m:t måtte från lämplig dag till utgången av maj månad 1923 utfärda förbud mot införsel av vetemjöl och vetegryn. Med kvarnföreningen skulle för samma tid träffas överenskommelse dels om den högsta kvantitet utländskt vete, så[illegible] efter an[illegible] vid förmalning får inb[illegible]s dels av[illegible]förande försäljningspris å vetemjöl. Vid bifall till dessa yrkanden skulle tullen på råg, vete och korn pr 100 kg. sättas till kronor 5 och på gryn av råg eller korn samt mjöl pr 100 kg. till kr. 8.25.

— I andra kammaren föreslår hr K. A. Westman (bf) m. fl. förhöjning av tullsatserna för vissa animaliska jordbruksprodukter t. o. m. den 31 maj 1923. Tullen å levande djur, nötkreatur skulle sålunda utgå med ett belopp av 20 kronor pr st., å fläsk, rökt med 36 öre pr kg., fläsk, andra slag med 24 öre pr kg. och smör med 40 öre pr kg.

Samma motion frambars i första kammaren av hr Flisson (bf).

— Hr Olsson i Kullenbergstorp (bf) m. fl. har i andra kammaren väckt motion om viss omändring av sockertullen till glidande tullsats. Den glidande skalan skulle vara så beräknad att för varje öre, varmed importpriset pr kg. understiger 71 öre skall tullen utgå med 0.7 öre pr kg. Å råsocker skall utgå 3 öre lägre tull pr kg. än för raffinad.

— Hr Nilsson i Gränebo (bf) hemställer om importförbud för ved av alla slag under tiden t. o. m. den 30 april 1923.

— Hr Lindman (h) m. fl. väckte i andra kammaren motioner dels om bibehållande av glidtullsystemet även under följande produktionsår, dels om förhöjning av tullarna å animaliska jordbruksprodukter till samma satser som i första kammaren föreslagits i en på fredagen av hr Gustafsson i Stensholm m. fl. väckt motion.

Motioner berörande arbetslöshetsanslaget.

Regeringsförslaget om anslag till arbetslöshetens bekämpande framkallade i lördags i andra kammaren ett flertal motioner.

Sålunda föreslår hr Nylander m. fl. att av 85-miljonersanslaget, som begärts på 1922 års tilläggsstat, ett visst belopp, föreslagsvis 10 miljoner kronor reserveras för kreditgivning till stöd för svensk export av industrialster.

— Hr Andersson i Grimbo (bf) m. fl. yrka avslag på regeringsförslaget. De hemställa att i stället särskilda belopp som efter utskottsprövning finnes skäliga, måtte anvisas för främjande av naturliga arbetstillfällens beredande i större utsträckning genom vägdistrikt, kommuner och andra i syfte att förebygga lokal arbetslöshet. Samma motion har väckts i första kammaren av hr Tjällgren (bf).

— Hr Olsson i Ramsta (l) m. fl. föreslår, att av anslaget till arbetslöshetens bekämpande 20 miljoner kronor ställas till förfogande för arbeten med torrläggning av odlingsmarker och torrläggning av försumpade skogsmarker.

— Hr Jönsson i Fridhill (l) begär att riksdagen för påbörjande av elektrisk kraftledning från Trollhättan till Lagans kraftverk, måtte på tilläggsstat för innevarande år bevilja 2 miljoner samt för samma arbete under första halvåret 1923 likaledes 2 miljoner kronor. I samband därmed böra de av regeringen begärda anslagen för nödhjälpsarbeten minskas med motsvarande belopp.

Samma motion är även väckt i första kammaren av hr Nilsson i Östrabo (h).

— Hr Pehrsson i Göteborg (h) föreslår med en del instämmanden att av de medel som kunna komma att anslås till arbetslöshetens bekämpande, ett skäligt belopp må reserveras fö runderstödjande av arbetslösa svenska sjömän i främmande land.

— Hr Larson i Lerdala (l) föreslår i första kammaren att riksdagen i samband med beslut om anslag till arbetslösheten måtte föreskriva att understöd i avsevärd omfattning skall lämnas in natura, huvudsakligast av inhemska produkter.

— Hr E. Aström (vs) har i första kammaren väckt motion om anvisande av 1 1/2 miljon kronor för igångsättande av nödhjälpsarbeten å Morjärv-Kalixbanen.

— På lördagen väckte hr Lindberg (vs) å vänstersocialistiska riksdagsgruppens vägnar en motion vari föreslås, att utöver av regeringen begärda arbetslöshetsanslag 28 miljoner kronor skola användas för produktiva ändamål, nämligen 10 miljoner kronor till forcerande av beslutade järnvägsbyggnader, 5 miljoner kronor (utöver vad k. m:t föreslagit) till statsbeställningar, 5 miljoner kronor till byggande av hus, inredande av nya bostäder i gamla hus och lån till husbyggen för statstjänare, 5 miljoner kronor till egnahemsverksamheten och organisationsrörelsen samt 2—3 miljoner kronor till ökat arbete å statsskogarna. Medel för ändamålet mena motionärerna kunna erhållas dels genom inställande av de militära övningarna 1922, varom hr Lövgren i Nyborg (vs) väckte särskild motion, dels genom att taga i anspråk återstoden av det 1921 beviljade anslaget till ersättning för järnvägarnas förlust genom taxenedsättningar.

I en annan motion hemställa samma motionärer om ökade bidrag till anläggning av nya vägar, enklare vägar och ödebygdsvägar m. m.

— Hr Kilbom (k) m. fl. framhålla att de av regeringen begärda 85 miljoner för innevarande år äro långt ifrån tillräckliga och hemställer att riksdagen måtte anvisa ett förslagsanslag av högst 150 miljoner kronor, vilket belopp i första hand skall användas för anodnande av produktiva arbeten. Vid fastställande av bestämmelserna för såväl nödhjälpslönerna som arbetslöshetsunderstödet bör största hänsyn tagas till å resp. orter gällande levnadskostnader. Regeringen bör vidare, heter det i motionen, "ur direktiven för arbetslöshetsanslagets utgående utrensa alla bestämmelser, som kunna tjäna arbetsköparna till stöd i kampen mot arbetarna".

— Hr Dahlén (k) föreslår att utöver de anslag till arbetslöshetens bekämpande, som av riksdagen kunna komma att beviljas, måtte på extra tilläggsstat för i år anslås 15 miljoner kronor för igångsättande av industriföretag, som ligga helt eller delvis nere. Anslagen böra användas i huvudsaklig överensstämmelse med i motionen närmare angivna grunder.

Samma motion väcktes i första kammaren av hr Winberg (k).

— Hr Lindman (h) har framlagt en av högern stödd massmotion, vari han beklagar att tiden icke synes ha mdegivit en undersökning, huruvida icke redan under loppet av år 1922 arbetslösheten skulle kunna på ett mera naturligt sätt begränsas genom åtgärder ägnade att indirekt understödja näringslivets återställande. Man skulle därigenom också bättre ha kunnat förverkliga tanken på arbetarnes kvarhållande i sina vanliga arbetsställningar. I avvaktan på de utredningar k. m:t begär och den vidare prövning arbetslöshetsfrågorna kunna komma att av riksdagen underkastas, anser motionären det vara av vikt att medel ställas till förfogande endast i den omfattning, som erfordras intill dess riksdagen mot slutet av innevarande session kan fatta definitiva beslut. Motionären föreslår därför, att i avvaktan på vidare utredning om åtgärder av mera produktiv natur för bekämpande av arbetslösheten tills vidare för 1922 måtte anvisas 30 miljoner kronor.

— Hr Lübeck (h) m .fl., som anser, att bland de nyanläggningar, som under nu rådande depression överhuvudtaget kunna komma i fråga åtgärder för bättre tillvaratagande av landets vattenkraft böra sättas i främsta rummet, föreslår, att riksdagen måtte till kapitalökning å vattenkraftlånefonden anvisa 3 miljoner kronor å tilläggsstaten 1922.

Samma belopp skulle anvisas till kapitalökning å kraftledningslånefonden.

— Hr Lindman (h) m. fl. föreslå att riksdagen till beredande av ersättning å statens och enskilda järnvägar bör genom särskild taxenedsättning förorsakad inkomstminskning måtte under verkliga utgifter på tilläggsstat för 1922 bevilja ett förslagsanslag å högst 20 miljoner kronor.

Förslag till återgång till lägre lokalporto.

Hr Nylander (h) väckte på lördagen i andra kammaren motion om att riksdagen måtte fastställa postportot för lokalbrev till 16 öre.

Hungersnöden i Ryssland.

Hr Kilbom (k) motionerar i andra kammaren om ett anslag på 2 milj. kr. till lindrande av hungersnöden i Ryssland.

Arbetarnas bildningsförbund.

I en i andra kammaren väckt motion föreslår hr Vennerström (vs) ett anslag av 10,000 kr. till arbetarnas bildningsförbund under villkor att från annat håll förbundet tilldelas lika stort belopp som statsbidraget.

J. O:s ämbetsutövning.

I en i andra kammaren väckt motion föreslår hr Kilbom (k) m .fl. att riksdagen antingen ville uppdraga åt särskilda kommittérade att utarbeta förslag till sådana förtydliganden, tillägg eller ändringar i instruktionen för J. O. att en effektivare övervakning från J. O:s sida av lagars och författningars efterlevande av domare och andra ämbets- och tjänstemän må uppnås eller ock därest detta icke bifalles att riksdagen hos k. m:t ville anhålla om utredning i nyssnämnda syfte.

Tobaksmonopolets ersättningar.

I andra kammaren föreslår hr Hagman (s) en höjning av 50 procent av nu utgående ersättningar till personer som genom tobaksmonopolets införande blivit arbetslösa. För möjliggörande härav föreslår han ett anslag av 70,000 kr. å tilläggsstat för 1922 samt 105,000 kr. för 1923 utöver vad k. m:t föreslagit.

Ett gott förslag med en dum motivering.

I andra kammaren väckte hr Engberg (s) motion om upphävande av strafflagen kap. 18 par. 13 mom. 2, den s. k. preventivlagen. Motionären påpekar det kända faktum att genom denna lag försäljningen av preventivmedel på intet sätt hindrats.

En lagstiftare av medeltidssnitt!

I andra kammaren föreslår hr Lithander (h) utredning rörande skärpning av straffbestämmelserna för övervåld och nidingsdåd som begås mot kvinnor och barn. Motionären ifrågasätter införande förutom vanliga straff av prygelstraff för dylika förseelser samt i händelse av upprepning brottslingens oskadliggörande genom kastration.

Diverse ärenden.

— Hr Herou (k) m. fl. motionera i andra kammaren om åtgärder för att till kronan återbörda rekognitionsskogar och under bruk skatteköpta hemman samt åtgärder i samband med socialiseringsnämndens undersökningar för överförande i samhällets besittning av naturrikedomar såsom malmgruvor, malmtillgångar, vattenfall och skogar.

— Hr Samuelsson (k) m. fl. motionera i andra kammaren om anslag på 5 milj. under 1922 och lika myoket under 1923 såsom statsbidrag utan ränta och återbetalningsskyldighet till byggnadsföretag. Vidare föreslås att statens bostadslånefond under 1922 skall ökas med 30 milj. kr. ur rusdrycksmedelsfonden att utgå som lån till kommuner, kooperativa bostadslåneföretag och enskilda bostadsbyggare. Slutligen hemställes att statsbidrag skall utgå med minst 15 procent av byggnadskostnaderna och lån med 35 procent.

I en annan motion hemställa samma motionärer att hyresstegringslagen skall prolongeras t. o. m. sept. 1924 med den ändringen att den fria hyresstegringslatituden sänkes från 50 till 25 procent å i september 1915 utgående hyra.

Fil. d:r O. Borge 60 år.

Blev på högtidsdagen föremål för varma hyllningar.

Fil. dr. Oskar Borge fyllde på lördagen 60 år och blev med anledning härav föremål för hjärtliga hyllningar från vänner, såväl från vetenskapligt håll som inom arbetarerörelsens kretsar.

På förmiddagen mottog jubilaren uppvaktningar från bl. a. Landsorganisationen, Arbetarebiblioteket o. Arbetarerörelsens arkiv, vilka genom deputationer överlämnade minnesgåvor och blommor. Dessutom fick dr B. mottaga ett stort antal telegram, bl. a. från professorerna Bagge, Gunnar Andersson och Lagerheim, direktör Gerhard Magnusson, rektor Fischer m. fl.

I dag meddelar socialdemokratiska partiet en festlig kollation för jubilaren.

*

Det finnes få personer, vilka nedlagt så mycket gott o. nyttigt arbete inom den svenska arbetarerörelsen och samtidigt gjort så litet väsen av det, som dr Borge, föreståndaren för Arbetarerörelsens arkiv i Stockholm. Ända sedan 1902 har han skött sin ma[illegible]gande syssla att [illegible] och registrera allt av vikt och intresse för ett präktigt arkiv inom arbetarerörelsen, utan att kanske ens tiondedelen av hans partikamrater vet, att han finns till. De, som känna dr Borge och hans gagnande verksamhet för arbetareklassen, äro i främsta rummet tidningsmännen o. organisationernas ledningar, för vilka han varit och är en oersättlig hjälpreda.

Vi be att på det livligaste få instämma i de varma hyllningar, som ägnats den avhållne jubilaren på hans 60-årsdag.

500 ex. Arbetaren

har Falu L. S. beslutat att hemtaga av Dalanumret till försäljning över den vanliga upplagan som går till denna plats. Även är annonsupptagare tillsatt.

Vi hoppas att övriga L. S. i Dalarna följa exemplet.

Den österrikiska driftrådslagen och dess verkningar.

Av Karl Peter.

II.

Ett viktigt arbetsfält har anvisats driftsråden i deras medverkan vid upprättande av en arbetsordning. Sålunda får upprättande av en arbetsordning eller förändring av densamma endast företagas efter instämmande av driftsrådet. Ett vidare verksamhetsfält är övervakande av socialpolitiska lagar och föreskrifter, speciellt: 1) arbetareskydd[illegible], 2) företagshygien, 3) skydd mot olycksfall, och 4) arbetareförsäkring. Rådet har att kontrollera upprätthållandet resp. genomförandet av dessa föreskrifter.

Särdeles viktig synes oss den bestämmelse i lagen, varigenom rådet är skyldigt av sig själv undersöka uppsägning och avskedande av arbetare, och vilka orsakerna voro till att uppsägning resp. avskedande företagits. Det är ju ga[illegible] naturligt att företagarna trakta att i första hand få från företaget avlägsnade de arbetare, som tillvaratage sina kamraters intressen såväl inom som utom företaget. (Svarta listor).

Driftsrådet har skyldighet att göra invändningar mot uppsägningar och avskedande om det finner grund därtill föreligga, samt draga saken inför skiljedomstolen. Kan det bevisas, att en arbetare på grund av sin verksamhet inom den politiska eller fackliga rörelsen avskedats, har skiljedomstolen att förklara avskedandet för ogiltigt.

Våra läsare dra måhända på smilbandet, ty t. o. m. den dummaste företagare har naturligtvis nog slughet att icke avskeda "hetsaren" på grund av hans "hets" utan på grund av "oduglighet, lättja, för sen ankomst till arbetet, skadande av material eller verktyg, dryckenskap o. s. v." En och var måste ju inse, att det i de flesta fall är omöjligt att bevisa de politiska orsakerna till avskedandet. Däremot stå ju de största möjligheter för fingerade avskedsorsaker företagarna till buds. Praxis visar emellertid, att det finnes en annan garanti, nämligen arbetarnas solidaritet, och det vilja vi ge[illegible]ast erkänna, att utan denna solidaritet [illegible] så vore också denna utmärk[illegible] lag en[illegible]ast ett stycke makulatur. M[illegible] [illegible]aritet bli också de skickligaste utslag av myndigheterna makulatur. För detta har redan lämnats bevis som vi i en följande artikel vilja nämna.

Driftsrådet har vidare rätt att taga del av avlöningslistan och att kontrollera utbetalningen av lönen. Det förefaller dock som om man skulle fäst större avseende vid denna viktiga del av en arbetares liv. Man hade kunnat vänta en lagbestämmelse, att driftsråden icke allenast hade rätt utan plikt att inblanda sig i avlöningsfrågan. Denna formulering vore visserligen mindre nödvändig med hänsyn till arbetarerepresentanterna än för respekten för lagen i allmänhet.

Företagarna medgivas rätt, att inkalla driftsrådsrepresentanterna till överläggningar om förbättringar i företaget och produktionens gång. Önskar driftsrådet sådana överläggningar så har företagaren skyldighet, att inkalla till sådana. Dessa bestämmelser karaktäriseras av de av driftsråden hårt trängda arma kapitalisterna såsom drakoniska befallningar. Envar, som övertänker saken måste ju dock inse, att arbetsgivaren oftare än arbetarna har behov av sådana överläggningar. I varje fall skola sådana sammanträden äga rum en gång i månaden.

Såsom salt i surt öga har följande bestämmelse verkat på arbetsgivarna: "Driftsrådet har rätt, att av företaget fordra sig förelagd en räkenskapsbalans och en lönestatistik".

Denna bestämmelse förefaller viktig icke endast för arbetareintressen f. n. Det konsekventa och målmedvetna genomförandet av denna bestämmelse är helt enkelt oundvikligt, så snart arbetarna beslutat sig att kontrollera och reglera produktionen. Detta är också genomförbart blott på arbetsplatsen och uteslutande genom arbetarna.

Först genom denna kontroll över vinst och förlust och genom lönestatistiken, blir förhållandet mellan löner och profit och mellan löner och priser klarlagt.

Detta är utan tvivel en bestämmelse, vars räckvidd man nu icke kan se, men högt över alla bestämmelser vilja vi dock ställa det levande livet, d. v. s. arbetarnas egen vilja och förmåga att verkligen utöva denna kontroll, deras vilja att verkligen skåda in i häxkitteln.

Det är inte underligt, att man känner sig så fruktansvä[illegible] upprörd inom de kretsar, som repre[illegible]teras av österrikes industriförbun[illegible] Det är hans majestät profit, som naken framdrages i ljuset.

Till denna lagens "förbrytelse" sällar sig så ännu ett röveri. Lagen föreskriver att driftsrådet har rätt att sätta två av sina medlemmar i förvaltnings- resp. direktionsrådet för bolaget.

Vad beträffar organisering av driftsråden, så är det princip, att när en och samma arbetsgivare har flera företag, så väljes det på varje företag ett separat driftsråd. Även självständiga avdelningar av samma företag välja separata driftsråd.

Antalet medlemmar i driftsrådet växlar efter antalet arbetare i företaget. Minsta antalet är tre. I företag med intill 2,000 arbetare, växlar antalet driftsrådsmedlemmar mellan 4 och 15. Vid företag med mera än 2,000 arbetare, väljes för varje överstigande 500-tal en medlem.

[illegible]let av driftsråd är hemligt och röstberättigade äro alla arbetare som fyllt 18 år och ha arbetat i företaget en månad. För att ge lagen den övliga parlamentariska smaken är också bestämt, att väljaren måste vara "i åtnjutande av alla borgerliga rättigheter." (im Vollgenuss ihrer bürgerlichen Rechte sein müssen).

Som driftsrådsmedlem åter, kan endast personer som fyllt 24 år och minst 6 månader arbetat i företaget, väljas.

Styrelsemedlemmar och tjänstemän i fackföreningarna kunna även utan dessa betingelser väljas till driftsrådsmedlemmar och förtroendemän.

Vid provisoriska och nya företag gäller icke bestämmelsen om anställningstid. Kön, ras och nationalitet äro såväl för väljare som valda likgiltigt.

Driftsrådets medlemmar väljas för ett år. Deras verksamhet är oavlönad. Endast rena utlägg som de till följd av sin funktion i driftsrådet haft, ersättes. De i direktionsrådet delegerade förtroendemännen erhålla heller inte annan ersättning.

GÖR EDRA UPPKÖP
av
TOBAKSVAROR
i
Cigarraffären,
Fridhemsgatan 24.
Tidningen ARBETAREN finnes.

TRYCKSAKER
BESTÄLLER NI
ABSOLUT BÄST
OCH BILLIGAST
HOS
TRYCKERI A.-B.
FEDERATIV
LÄSTMAKAREGATAN 29
RING FAKTORSKONTORET
ALLM. 185 92 RIKS 98 18

Centrala hjälpkommitténs adress.

STOCKHOLM 21/1. (T. T.) (På begäran.)

Med anledning av i pressen förekommande uppgiften, att Centrala Hjälpkommitténs för det hungrande Ryssland byrå för penningmedel skulle vara förlagd till Artillerigatan 6, Stockholm, får kommittén härmed upplysa, att så icke är fallet, utan att den ifrågavarande byråns adress är Arsenalsgatan 6. Stockholm.

Ett tack från S:t Eriks sjukhus.

Styrelsen för S:t Eriks sjuk- och vårdhem (f. d. Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning) får härmed framföra sin tacksamhet till alla de föreningar, tidningsredaktioner, enskilda personer och firmor, som under det gångna året ihågkommit härvarande patienter och understödstagare med gåvor i form av böcker, tidningar och annat eller förstrött dem med musik, sång, kaffebjudningar och biograf föreställningar m. m.

Möten och föredrag.

Styrelserna inom L. S. och de ungsocialistiska klubbarna i Stockholm ha möte å L. S:s exp. tisdagen kl. 7 e. m.

Petrograds kreditbank har åter öppnats.

MOSKWA 20/1. (Rosta, Radio.)

Moskwa sovjet har fixerat de kommunala valen att börja den 23 jan. En rapport från Nordvästryska folkhushållningsrådet i Petrograd konstaterar, att en myckenhet arbete utförts av partilösa arbetare och bönder, vilka hämtats direkt från svarven och plogen för att deltaga i Petrograds ekonomiska utveckling. Petrograds kreditbank, vilken nedlagts år 1918, har nyligen åter öppnats av sina forna direktörer i samband med den nya ekonomiska politiken.

Till våra ortsmeddelare!

På grund av inkomna förfrågningar få vi meddela, att korrespondenser från olika orter, avsedda att av red. omarbetas eller för införande å avdelningen "Från Svenska bygder" icke honoreras, men äro vi å tidningens vägnar tacksamma att kamraterna insända dylika korrespondenser.

Samtidigt passa vi på att rikta en uppmaning till de L. S. som ännu ej utsett platsmeddelare att fortast möjligt göra detta, men också tillse, att det hälst bara är en korrespondent från varje plats.

Red.

Fria Spalten

Berlin eller Moskva.

Tidigare i Syndikalisten och nu i Arbetaren debatteras det om S. A. C. skall gå till Moskva eller Berlin.

Jag är både syndikalist och kommunist och tillhör båda dessa organisationer. Som en revolutionär och rättänkande arbetare är det därför klart att jag kommer att rösta för S. A .C:s anslutning till Röda fackföreningsinternationalen ty jag anser det vara en nödvändighet att S. A. C. ansluter sig dit och inte till Berlin eller något annat håll.

Jag kan ej resonera som "Exlex": att S. A .C. varken skall tillhöra den ena eller den andra internationalen. "Exlex" vet nog lika bra som jag att den internationella förbindelsen och sammanslutningen är av större vikt än den nationella. Om vi någon gång skola nå det stora och ljusa mål vi kämpa för så få vi icke isolera oss och tappa bort känningen med våra klassbröder i andra länder.

"Exlex" får förlåta, att jag ej är av samma mening som han, men jag kan ej förstå annat, än att det är den så allmänt härskande lokalegoismen som gör sig gällande då han talar om: att den agitation som på sina håll bedrives för internationell organisering, kommer en hel del att glömma vad som borde ligga dem närmast, den lokala organiseringen. "Exlex" oroar sig i onödan. Den internationella organiseringen hindrar icke den lokala eller nationella sammanslutningen av arbetarna. Tvärtom, det sporrar arbetarna att organisera sig. "Exlex" tror att S. A. C. ej kan ansluta sig till R. F. I. Det är bara inbillning. Det går mycket bra bara det finnes vilja och man lägger bort alla de vilda fantasierna om den Röda Fackföreningsinternationalen. "Exlex" har dock varit folklig och ej målat ut de ryska klassbröderna som bovar och banditer som mången gjort, och det är en heder för honom.

Elis Boman är av annan kaliber och åsikt. Han omöjliggör på alla vis anslutningen till R. F. I. Bl. a. försöker han att skrämma S. A. C:s medlemmar med, att de kommer att sättas under förmyndareskap därest de ansluta sig till Moskvainternationalen. Utan anledning beskyller han Ryska rådsrepublikens styrande för att vara fiender till socialismen. Det är skamlöst att använda sig av sådana lögnaktiga ord för att göra sin åsikt gällande. Vad rätt ha vi, som icke tagit ett steg mot socialismen, att kritisera Ryssland? Vi gör klokast i att icke säga något illa om Ryssland. Vi bör ej rita upp Fan på väggen, för att därmed avskräcka S. A. C:s medlemmar för att rösta för R. F. I.

B. vill bilda en syndikalistisk international, ty han tror att det finnes tillräckligt starka syndikalistiska organisationer i flera länder för att kunna uppbära en politisk oavhängig international. Jag vill ej diskutera med B. om vem som är starkast: kommunismen eller syndikalismen. Jag förmodar att B. om han tänker på saken lite mera, förstår vad det har för följder att skapa ännu en international. Resultatet skulle blott bli att arbetarna ytterligare blevo splittrade, utan att något vunnits därmed. Tanken på en syndikalistisk international av B:s mening måste därför kastas ombord.

G. C. är den ofönuftigaste av alla skribenter som deltagit i denna debatt. Han kallar de Ryska arbetarna för bödlar och ropar: front mot kommunisterna. Vad är det för galltjut? Jo, det är eko från borgarpressen. Tror G. C. att han kan gagna syndikalismen med sådant glävs och tror han att han kan skapa någon enighet därmed. Nej det skadar blott. Marx ord: "Proletärer i alla land förenen eder", kan ej förverkligas om vi skola gå på i den stilen.

Om jag får säga min mening, så anser jag att S. A. C. ej kan ta någon skada av att ansluta sig till R. F. I. Syndikalismen arbetar ju för arbetarklassens befrielse, såväl andligt, socialt, politiskt som ekonomiskt och då bör den väl ansluta sig till den international där de ha möjlighet att genomföra detta.

Jag vet att det är många syndikalister, som ej sympatiserar med kommunismen, därför att man måst införa diktatur i Ryssland . Diktaturen är endast en övergångsåtgärd för att bevara makten åt rätten, åt arbetarna och arbetareklassen. Proletariatets diktatur är helig och det är absolut nödvändigt att behålla densamma, så länge som det finnes flera klasser. Ja, men Ryssland är ju ett kommunistsamhälle, säger någon. Ja, det är kommunismens land, men det finnes ändå kontrarevolutionära element, och det är över dessa sam man i första hand måste utöva diktatur. Om icke diktaturen i Ryssland varit så sträng, som den varit, eller om den inte funnits till, så hade man aldrig kunnat klara sig i den inbördes fejd för friheten, som förts mot tzaranhängarna och andra grupper av de kontrarevolutionära. Om icke diktaturen funnits, utan envar skulle ha fått bestämt, att så skulle det göras och så skall det vara, så hade det blivit ett ryckande och slitande än hit och än dit och följden skulle då ha blivit ett sju dundrande nederlag för arbetarna. Detta är bara ett litet exempel, men det finnes hundrade orsaker som nödvändiggör arbetarklassens diktatur.

Det får vara nog med det som sagts för denna gång och uppmanar jag varje vän av rätt och sanning att påverka de motstridiga, så vi kunna gå eniga till Röda Fackföreningsinternationalen.

Läsaren såväl som de skribenter jag bemött må ursäkta att man, då det gäller att parera ilskna hugg, icke kan låta bli att mätta åt motståndarens huvud.

K. O. M. Munist.

Brev från Paris

av

ANTONIN SEUHL.

Till en början en kamratlig hälsning till de svenska arbetarna. Den fransman, som skriver dessa rader, är själv en arbetare, som ställt sina tankar och sin penna till tjänst för dem som arbetar och reflekterar, och han är glad att av Arbetaren ha blivit vald att då och då skriva om franska förhållanden.

Ni känner till kriget 1914—1918. Ni känner till hur regeringarna efter att länge ha lekt med kriget slutligen satte Europa i brand — avsiktligt eller ej — och uttömde dess krafter.

Av alla länder som blivit blodtappade är Frankrike det land, som blött hårdast: två miljoner döda.

Av alla skuldsatta länder är Frankrike det mest skuldsatta: två miljarder skulder.

Av alla folk är det franska folket mest fredsvänliga. Man förmådde endast elektricera det 1914 genom att säga det: "Du skall gå i krig för att göra slut på kriget, och den fred som följer skall vara för beständigt."

Jag hör eder skratta, kamrater. Jag hör eder säga: Hur kommer det sig, att detta så fredliga Frankrike nu underhåller en armé på 800,000 man, den största i världen? Varför vill det bygga nya undervattensbåtar? Varför har det i Washington vägrat att avväpna? Varför envisas det att vilja isolera Ryssland? Varför vill det icke taga del i det internationella återuppbyggandet? Varför står denna republik, som man trodde tillhöra avantgardet, nu som arriärgarde? När militarismen är så seglivad, är detta då icke Frankrikes skuld?

Vid besvarandet av dessa frågor, skall jag lägga åt sido mina egna politiska åsikter. Vi kunna, om ni så önskar, stiga upp tillsamman i ett aeroplan för att betrakta sakerna från en högre ståndpunkt, som enkla åskådare.

Kriget hade pågått fem år. Under dessa år hade medborgarna varit soldater, eller civila. Soldaterna kämpade, de hade icke tid att tänka; de civila hade tid att tänka, men de kunde ingenting säga på grund av censuren. Således fem års sömn och fem års tystnad.

I november 1919, ett plötsligt uppvaknande. Regeringen sade till fransmännen; "Ni skola återgå till att vara vanliga medborgare; förbered eder således till valet av deputerade. Valen skola äga rum inom fjorton dagar".

Femton dagar för att studera och diskutera de stora problemen, nationella och internationella, som kriget uppkastat! Ni förstår, att detta var omöjligt.

Finansmännen, storindustriens män och de stora affärsmännen fick då en originell idé. I alla Frankrikes städer läto de slå upp en affisch med ett huvud, igengrott av skägg och hår, okammat, med en kniv mellan tänderna, och de sade: "Denne man är en tjuv, en mördare, en bolsjevik; tänk efter om ni vill rösta för honom eller emot honom."

Det var barnsligt, men det var enkelt och bekvämt. Med ett slag voro alla allvarliga frågor sopade åt sidan; väljarna sågo endast mannen med det toviga håret och de röstade i blindo. De röstade dessutom efter den nya lagen, som grupperade kandidaterna på listor istället för att de förut valdes en för en.

Resultatet blev mycket kuriöst. Städernas arbetare röstade på socialisterna, men fastän det icke blev så stort nederlag, blevo de likväl fullständigt utslagna. I Paris förorter erhöllo exempelvis socialisterna 140,000 röster, men fick ingen enda man vald.

Finansmännen, de stora affärsmännen och de stora industrimännen däremot, som läto uppställa sig i landsorten, blevo valda på 20 till 30 tusen röster. Dagen efter var deputeradekammaren sammansatt av en förkrossande reaktionär majoritet varibland 150 miljonärer. Då det finns 600 deputerade, så gjorde detta en fjärdedel miljonärer.

Men ute i landet finns det icke en dylik proportion av miljonärer; det finns heller icke en sådan proportion av reaktionärer.

För att favorisera miljonärerna restes det barriärer av tullar.

För att disfavorisera de fattiga anföll man åttatimmarslagen och pressade ned lönerna.

Hypnotiserade av Versaillestraktaten och den tyska krigsskulden ville de icke höra talas om något annat än betalningen av denna skuld och täppte till öronen när man inviterade dem att studera internationella frågor.

Och detta i ett ögonblick när de franska arbetarna tvistade inbördes som ni läst i Arbetaren den 3 januari (Franska C. G. T. inför definitiv sprängning).

Sådan är för närvarande den aktuella ställningen i Frankrike. I en kommande artikel skall jag, kamrater i Sverige, giva en del detaljer.

Ockrare på nöden.

När personer i s. k. social ställning råka i penningknipa, sedan de uttömt alla resurser hos vänner och bekanta, är det inte ovanligt, att de vända sig till någon s. k. privatdiskontör, som gärna står till tjänst med ett lån, men tyvärr på sådana villkor, att den lånsökande ej i längden kan uppfylla dem. Och vad blir följden? Jo, privatdiskontören eller, som han ock kallas, procentaren, får låntagaren i sina klor med ett så fast grepp, att han, lik en vampyr, kan suga sitt offer in på bara benen. Men i trots av att procentarna äro kända för en alla hänsyn ratande brutalitet i behandlingen av sina offer, ha de alltid gott om kunder, i synnerhet bland dem, som äro anställda i statens eller stadens tjänst. På procentarens dörr knackar den elegante tjänstemannen, som behöver ett tillfälligt lån, den uniformskrudade officeren, som "i morgon" måste klara en spelskuld och många, många andra personer ur den värld, där man "lever livet leende" — på vigilans.

Den fattige, t. ex. arbetaren med eller utan arbete, kan däremot icke vända sig till detta slag av procentare. Han kan nämligen ej lämna honom garantier i form av fast lön eller annan säker inkomst och dessutom har han inga fina namn — äkta eller förfalskade — att komma med, som borgen. Råkar han i pekuniärt trångmål, står honom pantbanken till buds. Där får han låna mot borgen av kläder och s. k. mobilier och erhåller en skuldsedel, som underrättar om en ränta på ända upp till — 48 proc. Går han arbetslös en längre tid. måste han besöka pantbanken gång efter annan, tills han en vacker dag finner, att han ingenting har att "stampa på". Han har endast det han går och står i samt en plånbok späckad med — pantkvitton. Men pantkvitton äro värdepapper, som kunna säljas. Det vill han naturligtvis inte i första taget, ty då skulle han ju säga farväl åt sina belånade tillhörigheter, kläder och kanske hela hemmets bohag. Men så får han en dag kanske höra, att det finns personer i den här sta'n, som köpa pantkvitton med rätt för säljaren att intill en viss, överenskommen dato återköpa det sålda. Naturligtvis till förhöjt pris! Han får adressen till en sådan "farbror" och i sin nöd går han till honom. Det blir affär. "Farbror' köper ett pantkvitto, lydande t. ex. på 20 kr., för 5 kr., med rätt för säljaren att återköpa det med 10 kr. inom *en* månad. Skulle han ej inom denna tid ha återköpt det, stannar pantkvittot i "farbrors" händer såsom varande hans tillhörighet. Som man förstår, äro dylika köp av pantsedlar ingenting annat än maskerad lånerörelse och köparen ingenting annat än en hänsynslös procentare, som inte gör sig samvete av att ta ända till 100 proc. i månaden eller 1,200 proc. om året. Dessa vampyrer i människohamn, som ockra på den fattige arbetarens nödställda belägenhet, kunna dessvärre icke nås av lagens arm, då ju de, om de bleve åtalade för att ha tagit ockerränta, kunna försvara sig med, att de inte tagit någon ränta alls, eftersom det inte varit fråga om *lån*, utan *köp*. Däremot skylta de procentarjudar, som "hjälpa" överklassens ruinerade vigilanter med lån, rätt ofta i tidningarnas rättegångsspalt, deras fula manipulationer komma i dagen och i det allmänna medvetandet komma de att framstå som samvetslösa skojare och gnidare, värda avsky och förakt.

Men det species procentare, som, med kringgående av lagen, ockra på nöden i fattiga arbetarehem — de äro i allmänhet lumphandlare, skräddarmästare, fabrikörer och dylikt — behöva ej frukta för, att deras sociala anseende skall bli fläckat genom det fula lånerigeschäft, som de bedriva privatum och tysthet. De äro och förbli hederliga medborgare inför allmänheten, som ju också fallet är med många andra skojare och bedragare, vilka den kapitalistiska samhällsskutan får med sig i kölvattnet.

En procentares hjärta är bara en tarm, säger Balzac, och det är nog inte ens det hos dem, som inte akta för rov att ta ända till 1,200 proc. av dem, som gå utan arbete och har allt vad han äger på pantbanken.

Vic.

Gynna Arbetaren.

Litet kulturhistoria.

MADAME GUILLIOTIN.

Stora revolutionen kulminerade i den panik som skräckväldet, la Terreur, innerst var. La Terreur varade i nära nog ett helt år, från och med den 31 maj 1798, girondisternas sista dag, till och med 27 juli — 94 — då Robespierres, St. Justs, Couthons, m. fl. likaledes för sista gången sågo dagens ljus.

Då man talar om skräckväldet framträder för ens öga bilden av detta väldes högst tropliktige tjänare, guillotinen. Döda ting kunna få liv. Och om något dött ting ägt förmågan att bli ett levande föremål så är det väl den avrättningsmaskin som kallas madame Guillotin.

Detta instrument, till sin konstruktion av de flesta välkänt, är ingen nyhet. Det är betydligt äldre än revolutionen. Ett liknande instrument användes i Italien under sextonhundratalet. Och i Frankrike fick hertigen av Montmorency mista sitt huvud medelst guillotinens föregångare anno 1632. T. o. m. dagsdatot finns i behåll, och det var 30 oktober.

Till och med revolutionens dagar användes i Frankrike repstumpen (hängning) för menige brottslingar, "frälset" halshöggs med slagsvärd.

Det var medlemmar av konstituerande nationalförsamlingen, läkaren Joseph Guillotin som föreslog dödsstraffets humanisering, och demokratisering. Lika för alla! Förslaget antogs, och en läkare vid namn A. Louis, kirurg, konstaterade tillsammans med dr Guillotin den hemska maskinen. Den 26 mars 1792 var arbetet slutfört. Att dr Guillotin, var en pedantisk herreman, framgår av den förteckning, på tillbehören, och deras pris, som finnes i behåll. Vi tillåta oss citera i översättning:

"Virket till den med stor omsorg utförda maskinen, även ram till schavotten på vilken den står	1,500
Virket till trappan som leder till schavotten	200
Beslagen och järnen	600
Tre vippbräden	300
Blocken och rännorna av koppar	300
Hejaren av smitt järn	300
Det helas sammansättning, upprepade experiment, tidspillan och överläggningar	1,200
En modell i liten skala, begagnad vid demonstrationerna för att så mycket som möjligt undvika olycksfall, förekomma dem vid användning av den stora maskinen, och visa dennas användbarhet	1,200
Linor och rep	60
Summa kronor	5,660

Anmärkning.

Om kostnaden synes något stor bör det anmärkas att de efter denna modell framdeles byggda maskinerna komma att ställa sig mycket billigare, emedan nu alla svårigheter blivit undanröjda, materielet noggrannare beräknas, och möjligen uppstående felaktigheter lätt rättas.

Den gode doktor Joseph Ignau Guillotins ande vilar över detta papper. Det är så man kan höra gåspennans rasp mot papperet! Även det hemskaste kan ha sin — romantik.

Den 17 april avprovades den med så stor omsorg utarbetade maskinen på några, tre st., lik, från ett sjukhus i staden.

Och allt utföll väl, doktor Guillotin var glad, medborgaren Samson var nöjd. Och medborgaren Guiden, timmerman till yrket, som utfört det hela, lyfte sina pengar. Femtusenfemhundra francs. Och den 25 april samma år användes maskinen för första gången på ett levande subjekt.

Offret hette Jaques Nicola, Pelletier.

Han var tjuv och mördare.

Kungen, Louis Copet, hade med stort intresse följt experimenterna. Han var en ovanligt duktig mekaniker. Skicklig låssmed. Och han bad att få se en avbild av maskinen.

Då han såg att egget på kniven var halvmånformigt, rättade han den till trekantig.

— Kniven skall vara trekantig och träffa på snedden som en såg!

Och så blev det. Den ändrades till trekantig. Det var en av konstruktörerna han talat med. Sin egen läkare, doktor A. Louis.

Ungefär ett år senare miste han livet i den maskin hans läkare konstruerat, och han själv fullkomnat.

Sådant kan hända här i livet.

— — —

Än i dag "arbetar" madam Guillotin. Men det är synd med henne nu.

För att huru det är, huru hemsk än dess verksamhet var under la Terreur, men det är storhet, mänsklighetens djupaste tragik över dess bild. Kanske bara därför att den personifierar några män. Danton, Marat, Robespierre. Madame Guillotin trogen in i döden. Hennes härskare och offer.

Eller är det därför att den blivit symbolen för den största av alla tragedier: la grande Révolution.

Nathan.

S·A·C

Kamratkretsarna inom S. A. C.

Kamratmötena bör bli vad de ursprungligen varit.

Det var en tid då medlemmarna inom närslutna L. S. kände behov av att genom kamratmötena komma i närmare kontakt med varandra. Dessa kamratmöten framsprang vid S. A. C:s början ur de "generalmöten" som anläggningsarbetarna vid resp. banbyggnader höllo, och vad det gäller speciella intressen fortfarande hålla.

S. A. C. som redan från början baserade sin verksamhet på alla arbetares sociala intressegemenskap, förde klassintressen i förgrunden på fack- och yrkesintressenas bekostnad och bidrog således till en förändring i tänkesättet som tog sig glädjande uttryck i de s. k. kamratmötena till vilka 100-tals medlemmar fylkade sig under livliga och angenäma diskussioner ur vilka stora mängder arbetsglädje och kamplust framgick och stimulerade organisationsarbetet inom respektive L. S.

Dessa kamratmöten har emellertid under de senaste åren förts in på vägar som fullständigt berövat dem den karaktär och det värde de ursprungligen hade för rörelsen, ehuru det ständigt kortare avståndet mellan L. S. till följd av deras större antal möjliggjort en motsatt utveckling. I stället för dessa ursprungliga kamratmöten, till vilka man från alla håll sökte få fram så många medlemmar från närliggande L. S. som möjligt, ha dessa sammankomster blivit konferenser mellan ett fåtal ombud. Medan de kamratmöten som voro sammansatta av massor av kunskapstörstande och intresserade medlemmar från närliggande L. S. voro utomordentliga härdar för vår all-

18

Samuel Sökaren

Och hon betraktade noga den lilla fabriksflickan med sin förkrympta figur, sina insjunkna kinder och sin lappade, luggslitna klänning. Sophie å sin sida betraktade den underbara prinsessan, lång och ståtlig, glödande av hälsa och vällustig skönhet.

— Och du arbetar i vår bomullsfabrik! utropade miss Gladys. Så förskräckligt! Och ni påstår verkligen, Samuel, att det här barnet är tretton år?

— Ja, miss Gladys, svarade han.

Hon vände sig hastigt om och tryckte på en knapp i väggen.

— Skicka upp miss Harris, sade hon till betjänten, som besvarade ringningen.

— Miss Harris är vår hushållerska, tillade hon, vändande sig till Samuel. Jag ska rådfråga henne om saken.

"Rådfrågningen" var mycket kort.

— Missis Harris, det här är Sophie Stedman, en liten flicka jag önskar hjälpa. Jag vet inte vad hon kan uträtta, men det får ni ta reda på. Jag vill, att hon ska' få något slags plats här i huset, men det får inte vara något hårt arbete.

— Men miss Gladys, sade hushållerskan förlägen, jag vet inte någonting alls.

— Ni får hitta på något, var den unga damens svar. Jag vill, att hon ska' få tilfälle att lära. Tag henne med er ned, så få ni talas vid om saken.

— Ja, miss Gladys, sade mrs Harris, och så lämnades Samuel ensam med sin gudinna.

Han satt och tittade på golvet. Han ämnade just ta upp den viktiga fråga han bar på sinnet, då miss Gladys förekom honom.

— Samuel, frågade hon, varför lämnade ni min kusin?

Samuel tvekade.

— Jag... jag talar inte gärna om det, miss Gladys.

— Jo, men tala om det för mig, envisades hon.

— Jag lämnade min plats, svarade han, därför att jag fann, att han drack sig berusad.

— Åh, sade flickan. När var det?

— Det var i onsdags natt, miss Gladys.

— Berätta mig allt, Samuel.

— Jag... jag gör det så ogärna, stammade han. Det är inte en historia att berätta för en fin dam.

— Jag vet redan litet om saken genom min kammarjungfru. Jack Holliday var där, inte sant?

— Jo.

— Och några frutimmer?

— Ja.

— Hur många, Samuel?

— Fyra, miss Gladys.

— Berätta mig litet om dem, Samuel. Vad var det för slags fruntimmer?

Det föll sig mycket svårt för Samuel att besvara dessa frågor. Han rodnade, under det han talade; men miss Gladys var alls inte förlägen, tvärtom, hon syntes glupsk på att få höra de närmare omständigheterna.

— Ni säger, att hon hette Belle. Jag undrar om det var den där flickan, som uppträdde i "Flickorna i Mandelay". Var hon dansös, Samuel?

— Det vet jag inte, miss Gladys.

— Och vart tog hon vägen?

— Jag förde henne till ett hotell, miss Gladys.

— Och sedan?

Samuel tvärtystnade.

— Det kan jag verkligen inte tala om, sade han därpå.

— Varför inte?

— Därför att jag har lovat att inte göra det.

— Vem har ni lovat?

— Överkonstapeln, miss Gladys.

— Överkonstapeln? Åh, jag förstår, en polisöverkonstapel.

— Ja.

— Men... men vad hade polisen med den saken att göra?

— De satte mig i fängelse, miss Gladys. De trodde, att jag hade gjort det.

— Gjort — vad för slag?

Åter teg gossen.

— Hör på Samuel, advocerade miss Gladys. Ni vet, att jag är Berties kusin. Han står alldeles ensam i världen, och jag är ansvarig för honom...

— Åh, miss Gladys! utbrast ynglingen, om ni bara ville försöka hjälpa honom. Det var just min mening att fråga er...

— Men hur kan jag hjälpa honom, om ni inte låter mig få veta något!

Därmed drog Samuel fram hela historien. Miss Gladys satt stum av fasa.

— Hon dödade sig själv! Hon dödade sig själv! sade hon och kunde knappt tala.

— Ja, miss Gladys, sade Samuel. Och det var förskräckligt! Ni kan aldrig tro hur rysligt det var!

— Jag läste om självmordet i tidningen. Men aldrig drömde jag om att Bertie var på något sätt inblandad i saken.

Det uppstod ett ögonblicks tystnad.

— Det måste vara en förfärlig sak för honom att ha på samvetet... började Samuel.

— Han måste ha blivit dödligt förskräckt, sade hon och tillade hastigt: Samuel, ni har väl inte talat om det för någon?

— Inte för en enda människa, miss Gladys.

— Är ni säker på det?

— Fullkomligt säker.

— Ni har inte berättat det för doktor Vince?

— Jag sa' honom bara, att jag hade flyttat från master Albert, därför att han drack sig berusad, och det var sanning, miss Gladys.

— Ja, sade hon och tillade: Ni talar ju alltid sanning, Samuel?

— Jag försöker göra det, svarade han.

— Ni är en mycket god människa, inte sant? tillade hon.

Samuel rodnade.

— Nej, sade han, jag är inte alls någon god människa.

Miss Gladys betraktade honom ett ögonblick, därpå drog ett leende över hennes ansikte.

— Jag har hört ett ordstäv, yttrade hon: "Var en god människa, och du skall bli lycklig, men du går miste om en hel del nöjen".

Samuel funderade.

— Jag tycker det är ett rysligt yttrande, förklarade han allvarligt.

Miss Gladys skrattade. Hon fortfor att förhöra honom om självmordet och tillfredsställde sin nyfikenhet rörande de sista ohyggliga detaljerna.

Därpå skakade hon på huvudet och frågade plötsligt:

— Varför bär ni den där rysliga saken?

Samuel ryckte till.

— Vilken sak? frågade han.

— Den där halsduken.

— Kors, sade han, jag skaffade mig den enkom...

Han tystnade förlägen, och hennes gapskratt skallade i rummet.

— Tag av den, sade hon.

Hon steg upp och gick fram till honom och sade:

— Jag kan inte uthärda den.

Med darrande fingrar tog han bort halsduken. Och hon löste det vackra röda bandet, som var bundet kring hennes liv, och klippte det till den passande längden.

— Tag det här, sade hon, så ska' jag visa er hur det ska' knytas.

Samuel stod där i drömlik hänryckning. Hon var alldeles inpå

männa socialistiska uppfostran så ha de konferenser dessa kamratmöten urartat till, upphöjt sig till beslutmässiga institutioner där man "stämplar" och "dömer", "älägger" och "beslutar" och vars dagordningar i flesta fall syfta till en negativ kritik byggd på "rötmånadshistorier" i stället för till positivt nyskapande arbete för rörelsen. Kamratmötena, som numera icke äro några kamratmöten, utan konferenser, (sammasatta av ombud), vilka upphöja sig själva till distriktskonferenser i miniatyr bli därför inom S. A. C. icke beslutade "stater i staten", i stället för sammankomster för kamratliga överläggningar i för handen varande aktuella spörsmål.

Om kamratmötena åter skola kunna bli av den uppfostrande och inspirationsgivande art, som de ursprungligen varit, så måste de sammansättas av genom organisationernas påverkan självmant tillresta medlemmar, och icke av ombud, vilket numera är brukligt inom de flesta kretsarna. Kamratmötena, som hållas av en fyra eller fem ombud kunna ej bli av något uppfostrande värde, då det icke finnes några föremål för en dagordning av uppfostrande värde, utan endast några av de medlemmar, som skulle leda diskussionerna om det gällde att vidga och fördjupa de hemmavarande medlemmarnas synkrets. I stället för att välja ombud med fria resor och dagtraktamente bör den ekonomi som därför åtgår användas till agitation för att få så många medlemmar som möjligt till kamratmötena och skulle resorna anses vara för kostsamma för att kunna bekostas av medlemmarna själva, så bör L. S. hellre bekosta en del av resan för alla medlemmar som reser än att bekosta ett eller ett par ombud. Skall L. S .emellertid göra några ekonomiska uppoffringar för kamratmötena så bör villkoret därför vara, att de ordnas så, att deras värde uppväger dessa uppoffringar. Om så skall kunna ske måste kamratmötena ordnas med massor av medlemmar som föremål för de diskussioner, föredrag och föreläsningar som där skola förekomma, så att det icke blott är en hedersak, utan även av verkligt intresse för varje medlem, som ej har laga förfall, att närvara. Ett kamratmöte, som kan räkna med flertalet av alla anslutna L. S. medlemmars närvaro, är verkligen värt att göras gediget även om det skulle kosta några kronor. Till sådana kamratmöten skulle lämpliga inledare till diskussionerna kunna anskaffas vilka även skulle kunna hålla en eller ett par kortare föreläsningar eller konkret utarbetade föredrag, med utsikt till fruktbringande resultat. (I detta sammanhang kan meddelas att S. A. C:s agi-[illegible] i dagarna anmodats att utarbeta dylika korta föreläsningar passande vid sammankomster av ett större antal intresserade medlemmar.)

Ett kamratmöte bör icke vara ett evigt diskuterande, det bör ha karaktären av ett samkväm där uppfostringsarbetet betjänar sig av gemytet och där vänner och bekanta invigas i våra idéer genom diskussionerna, föredragen och föreläsningarna, mellan vilka ett rikt inslag av sång och musik och andra kultiverande nöjen bör förekomma.

Om kamratmötena ska kunna ordnas på sätt som ovan sagts få kretsarna i geografiskt hänseende icke vara stora, utan endast omfatta de L .S. som ligga i varandras omedelbara närhet. I de fall avståndet mellan L. S. är så stort att medlemmarna ej anse sig kunna resa till kamratmötena så bör detta anses som ett bevis för att kretsen i geografiskt hänseende är för stor och i sådana fall bör man hellre dela kretsen än bygga kamratmötena på ombud, vilket helt bör övergivas vad det gäller kamrat-mötena. En krets bör således hellre bestå av två eller tre L. S. och följa principen om medlemmarnas närvaro vid kamratmötena än av flera L. S. som bygger kamratmötena på ombud. I de fall avståndet mellan L. S .inom kretsarna ändå blir stort bör som sagt, ettdera L. S. kunna bisträcka med viss del av reseomkostnaderna för alla medlemmar som reser, eller också bör en resefördelning företagas mellan alla medlemmar som deltaga i kamratmötet.

Inom varje krets måste finnas en kretsstyrelse, som samarbetar med till kretsen anslutna L. S. agitationskommittéer genom vilka alla L. S. böra tillse att kamratmötena bli så mangrant besökta och gedigna som möjligt.

Organisatören.

Ekedalens L. S. uttalar sig i understödsfrågan.

Ekedalens L. S. diskuterade på möte den 17 jan. frågan om S. A. C:s understödsförmedling och beslöt göra följande uttalande i frågan:

Vi anse, att understödsförmedling bör finnas, och att den bör vara obligatorisk, så att icke en del L. S. komma undan med blotta fraser om solidaritet. När det gäller att stödja stridande kamrater, som i många fall tvingas i strid tillsamman med de reformistiska organisationerna, vilka på de flesta platserna tyvärr äro i majoritet bland de organiserade arbetarna måste vi stå eniga. Understödsförmedling är nödvändig, då det icke finns möjlighet att använda andra stridsmetoder än den öppna striden.

För Ekedalens L. S. enligt uppdrag.

Frits Gustafsson. Torsten Aronsson.
Ordf. Sekr.

Årsmöte i Kiruna L. S.

Kiruna Lokala Samorganisation avhöll sitt årsmöte söndagen den 15 januari 1922. Ur styrelseberättelsen framgick att medlemsantalet var vid årets slut 476 godkända medlemmar.

Inkomster och utgifter har balanserat på en summa av 35,795 kronor. Mötena ha i regeln varit fåtaligt besökta varför styrelsen uppmanar medlemmarna att bättre besöka mötena, enär den situation vari hela arbetarklassen befinner sig i, en ständig kamp mot kapitalet kräver en vaken, skolad och kampduglig arbetarklass.

Angående kampen mot L. K. A. B:s lönenedpressning mot sina arbetare, går L. S. gemensamt med avd. 12, och hoppas styrelsen på ett gott resultat, samt uppmanar varje medlem att till det yttersta göra sin plikt för ernåendet av det gemensamma målet nämligen: en seger över det brutala Sv. Arbetsgivareförbundet.

Till ordförande för nästkommande år valdes: Arvid Lindh, kassör: Viktor Olovsson. Övriga styrelseledamöter: P. A. Lindström, J. A. Stenberg, Nils Olsson, samt J. Backlund.

Dessutom fick sekt. i Tuollavaara rätt, att inom sig välja en ledamot i styrelsen. Styrelsesuppleanter: C. J. Jutto, Egon Nilsson samt O. Hörnberg.

Till ledamöter i agitationskommittén valdes: A. Lundholm, J.H. Hellgren, Lombola, Danielsson, Torneus samt E. Lindberg.

Till revisorer år 1922 valdes: K. Vallmark, A. Halvarsson och Gustav Nilsson. Suppleanter: F. V. Lindström och J. O. Lindström.

Bland de frågor som avgjordes under mötet, må nämnas att inbetalning av kontingent ej får förekomma, varken under ordinarie eller extra möten, utan skall detta göras antingen å exp., eller hos uppbördsmännen i gruvorna.

Mötet gjorde även ett uttalande, att medlemmarna så vitt möjligt, utgå ur s. k. intressekontoret, med motivering: först mat och det nödvändigaste, därefter skatt om några medel finnes att tillgå.

Kamrat Lombola hemställde till mötet om hjälp till en kamrat vid namn Karajoki, vilken förut tillhört såväl Kiruna som Porjus L. S., men för omkring två år sedan reste till Ryssland för att utbilda sig till agitator för kommunismens räkning. Från Ryssland reste han till Finland, och agiterade där bland sina kamrater, men på grund av förföljelser från den finska Ochranan, måste han snart fly över till Sverge. En del talare ansågo, att han borde hänvända sig till Kiruna Kommunistiska Arbetarekommun, som i första hand borde hjälpa honom. Karajoki meddelade, att han hos sina meningsfränder begärt hjälp, men att de icke hade medel så att de kunde hjälpa honom.

Enligt uppdrag:
P. A. Vindström.
Referent.

ÅRSKONFERENS

med L. S. inom Västergötlands Västra Smålands distrikt av S. A. C. hålles i Borås Folkets hus söndagen den 12 febr. 1922.

Dagordning:

1) Godkännande av års- och revisionsberättelsen.

2) Om anslutning till Moskva.

3) Om anställande av en organisatör inom distriktet.

4) S. A. C. partipolitiska neutralitet.

5) Tidningsfrågan.

De L. S. som hava någon fråga som skall behandlas torde snarast möjligt insända densamma.

Resefördelning tillämpas.

Alla L. S. böra representera för
Algot Svensson.

BLOCKAD FÖR NY ARBETSKRAFT.

På grund av att arbetsledningen vid Kol och Koks varv, Gåshaga, ej intagit förut anställda arbetare, förklaras nämnda arbetsplats i blockad för ny arbetskraft.

Obs.! Blockaden kvarstår tills rättelse vunnits av undertecknad organisation.

Lidingö d. 28 okt. 1921.

Lidingö Lokala Samorganisation.

VARNING.

Arbetssökande varnas härmed att åtaga sig något arbete å Seskarö för sågverksindustrien innan hänvändelse göres till Seskarö registerkommitté.

De som uraktlåta detta betraktas som osolidariska och komma att behandlas därefter.

För avd. 74 och 118 samt Seskarö L. S.
Registerkommittén,
adr.: Fridhem.
SESKARÖ.

TACK.

Härmed frambäres ett hjärtligt tack till alla de L. S. och övriga kamrater landet runt för de penningbidrag och övriga uppmuntringar som kommit min nu avlidne broder till del under hans långvariga vistelse på Västeråsens Sanatorium. Ett särskilt tack till Borås L. S. och K. Larsson samt övriga kamrater och vänner för den storartade hyllning, som förekom vid min broders bår.

Härnösand den 18/1 1922.

Hjalmar Törnblad.

FRÅN SVENSKA BYGDER

Norrköping.

När namnet på denna stora industri- och arbetarestad nämnes, går det liksom en kall kåre efter ryggen, åtminstone för dem, som närmare känna till förhållandet här och arbetarnas tryckta läge. Hur det känns för en del stora affärsmän och andra som tjänat sig förmögna här och sedan lämnat staden, känner jag ej; men antagligen känna de det mera behagligt — såvida de ha någorlunda rymligt samvete. Visst finns de, som inom arbetarnas organisationer såväl som för arbetarnas kulturella framåtskridande, arbeta energiskt. Men de äro ett försvinnande fåtal i förhållande till de stora arbetaremassor, som här finnas. Ni borde ägna en tanke däråt, ni, som vid första tillfälle sviker organisationerna men ändock vill vara med, som snyltgäster — ni som hellre ger en tribut åt tjuvsamhället, än åt den organisation ni borde tillhöra. Här är väl nu över tusentalet, som får understöd eller som stämplar, något hundratal är på nödhjälpsarbete samt en stor del som ej får något understöd alls. Man ger blott understöd så pass mycket, att man någorlunda dämpar den allmänna oron. Det ställs visst i utsikt lägre s. k. nödhjälpslöner. En kommitté var av den orsaken tillsatt för att utröna om det verkligen ägde någon grund, och träffade också en drätselkammarledamot och arbetarrepresentant i hög hatt, som nedlät sig som hastigast att meddela de begärda upplysningaran. Jo, det var nog redan förberett en sänkning av understödet, fingo vi veta, beror bara på hur länge den står att hejda. En indirekt antydan om lägre löner, en dito, att audiensen var slut. Det var allt. Vår representant hade tydligen brått. Skulle antagligen iväg för att utarbeta något nytt sattyg, som man bereder i de institutioner, där han hör hemma. En erinran i Öst. Folkblad om förestående lägre löner utlöste sig i all välmening i för mycket jämmer. Litet mindre av den sorten, bästa ö. F. Det är rättvisa vi fordra. — Vi fordra att arbetet så pass betalas, att man kan leva anständigt, ej godtyckligt bliva tillkastade vad som helst. De nuvarande lönerna och förtjänsten äro under svältgränsen och en ytterligare reducering kommer självklart att röna motstånd och framkallar protester, så att det bör höras genom rådhusets tjocka väggar. Det torde också då komma att påvisas hur staden kastar bort pengar till improduktiva arbeten, i tider, då stora, för staden verkligen gagneliga arbeten väntar på sin lösning. Det är väl delvis gamla synder som nu gå igen, men det kan ifrågasättas om den nuvarande kommunalpolitiken är mera vidsynt. I detta sammanhang kan även nämnas om ett stort arbete, som håller på att avslutas — Holmens kraftanläggning — icke på grund av att arbetet är färdigt, ej heller för att det fattas pengar! Det har nog Holmens tusentals slavar långt före detta sörjt för. Ej heller kan det fattas det den icke mindre viktiga arbetskraften. Vad som fattas vete väl f—n eller Sydow! Och ändock är det en oerhörd brådska med den lilla arbetsstyrkan som ännu är kvar.

Skall nu denna stora anläggning, som borde kunna sysselsätta 4- à 500 man, nedläggas, borde det få stå som ett belysande exempel för vår tids underbara ekonomiska förhållanden och klasshat.

E. A.

Oskarshamn.

Alltsedan i fjol har A.-B. Jungners fabriker härstädes varit blockerade för ny arbetskraft. Blockaden är beslutad av "Metalls" avdelning nr 178 och av följande anledning:

Arbetsledningen hade i en skrivelse till avdelningen fordrat lönereducering, (hur stor, känner jag ej till), vilket efter en del kompromisser också accepterades av arbetarna. Dessa fordrade dock en del smärre ändringar i kontraktet, vilket ej beviljades. På grund härav beslutades blockaden. Saken tillspetsades ytterligare då de bästa och mest orädda fackföreningsmedlemmarna brutalt kastades ut från arbetsplatsen och permitterades på obestämd tid. Bolaget till ock med anskaffade arbete å annan plats åt den, som de ansåg farligast för sina syften, samt sände i brev hans betyg, trots att det arbete han erhållit var av tillfällig art. Tiden gick och vi blevo omkring 600 arbetslösa, vilka fordrade understöd eller arbete. Efter lång väntan, fann sig arbetslöshetskommittén föranlåten tillstyrka understödets utbetalande. Det gick några veckor, så begärde Jungners från arbetsförmedlingen en del yngre arbetskraft, pojkar på 15—18 år. Pojkarna gingo ej dit. Då ingrep svältkommittén och hotade med indragning av understödet, vilket hot också verkställdes. Nu kom turen till nästa kategori, nämligen 18- och 21-åringarna. Dessa gingo ej heller dit och stat och kommun inbesparade understödet åt cirka 150 st.

Ett välbesökt opinionsmöte organiserades av Fackliga centralkommittén tisdagen den 17 dennes, varvid en protestskrivelse avsändes till nämnda kommitté, varjämte beslöts att även socialministern skulle göras uppmärksammad på saken, i händelse han kunde sitta inne med några påtrycknings-medel. Mycket annat vore att nämna om den lokala nödkommittén och påpekas bör kanske, att här avdrages 25 procent av understödet (antagligen av idel välvilja, vi kunde ju eljest gå och bli några aristokrater och det önska vi väl ej), trots att Oskarshamn ställer sig dyrast av nästan alla platser, Exempelvis kostar mjölken här 30 öre, i Stockholm 29 öre, o. s. v.

Från och med denna månads utgång är pengarna till understödet slut, och staden har ej några och omöjligt ser det ut att kunna få låna flera, då staden redan har svåra pekuniära förhållanden. Detta tack vare en del dyrbara anläggningar, som tills dato ej givit några vinster, utan i stället kräver ännu mera slantar, vilket sedan går ut över den skattedragande allmänheten. Staden bestod sig i fjol med den tvivelaktiga äran, att bland alla kommuner i Sverge innehava rekordet av högsta bevillningskronan och bättre blir det väl antagligen inte i år. Trots alla politiska inflytanden, trots en "arbetarvänlig" regering, bli arbetarna likväl skymfade i sin rätt, rätten till bröd och arbete. Här, om någonsin, finnes ett talande exempel på nyttan av politisk kamp, vilket exempel visar att den i ett fall som detta står maktlös inför en hänsynslös arbetsköparepolitik. Bort med allt politiskt härklyveri ur både organisation och tidning! Fram för en enig *ekonomisk* kamp för arbetarnas rätt. Låt anhängare av pratverkstaden klara sig själva, antingen de tillhöra ena eller andra partiet. Fram för upplysning om L. S. och S. A. C.!

Proletär.

Holms Skoreparationsverkstad
Oxtorgsgatan 3
REKOMMENDERAS.

BENGTSFORS.

Meddelande.

Medl. N:o 17490 Emil Lövkvist, utflyttad från Bengtsfors L. S. till Stockholm, torde med det första uppgiva sin nuv. adress i Stockholm. Din bok är sänd under uppgiven adress men återkommen hit och ej efterfrågad. Uppgiv din adress till

J. B. Jansson,
Sidan Södra, BENGTSFORS.

FAGERSTA.

Prickning!

Som medlemmen i Fagersta L. S. N:o 74163 Nils Adolf Herman Norberg, född d. 2/9 1901 i Kiruna socken Norrbottens län, ej klarat sitt mellanhavande med undertecknad organisation samt avrest från platsen och ej redovisat sålda tidningar får vi härmed förklara honom prickad och struken. Kamrater landet runt hav denna person i friskt minne varhelst han uppträder.

Enligt mötets beslut, söndagen d. 15/1 1922.

För Fagersta L. S.
KORR. SEKR.

NÄSAKER.

Avbön!

Som jag under flottningskonflikten i Viggdån, våren 1920, uppträdde osolidariskt mot mina arbetskamrater, beder jag härmed om tillgift för min osolidariska handling, vilken jag djupt ångrar, samt utlovar att hädanefter aldrig mer befatta mig med dylikt.

J. O. Dahlgren.

Näsåkers L. S. har å möte den 18/1 1922 beviljat ovanstående avbön.

Styrelsen.

LERVIK.

OBSERVANDUM!

Medlem N:o 95935, Per Ragnar Blomgren, uppmanas att omedelbart sätta sig i förbindelse med Sekt. N:o 2 av Lerviks L. S. Adress:

Arvid Pettersson.
öbergs post, SANDARNE.

A. Stigert

Sätt dig omedelbart i förbindelse med undertecknad L. S. i o. f. en saks klarande.

Kristianstads L. S.
Adr.: And. Friberg, Lasarettsgat. 2.
KRISTIANSTAD.

Arbetarens Läsare!
För erhållande av gott Kaffe och goda Smörgåsar
gå då till
CAFE & KONDITORIET
Malmskillnadsgatan 25.

Sågad & Huggen
Prima torr Björkved levereras fritt hemkörd inom Stockholm o. förstäder till lägsta dagspriser. Ring och efterhör innan ni gör Edert inköp. Körning utföres till dagens lägsta pris.
KARL A. ELOFSSONS
VED- & EXPRESSAFFÄR
Arbetargatan 24.
Allm. Telefon Kungsh. 1770.

Sanitära
Gummivaror
av prima fredskvalitéer från Kronor 3:—, 4:— och 5:—. Denna vara representerar oaktat det oerhört låga priset det absolut förnämsta på området. Dinappar, transparenta, varje napp förpackad i särskild hygienisk förpackning, till Kr. 5:— pr duss. Tröstare, kompl. med skiva och ring till Kr. 5:—. pr duss. Gummisvampar av extra fin och behaglig kvalité Kr 2:—, 3:—, 4:—, 5:—, 6:— pr st.
Alla varor expedieras till landsorten pr postförskott från
KEMIKALIELAGRET
Avd. A, Stockholm 1.

Nedsatta priser
å sjukvårds- och gummiartiklar, Livmodersprutor, med groft rör kr. 8:—. D:o, stora, med 3 rör, kr. 12:—. D:o med boll o. slangar kr. 5:—. Gummivaror kr. 3:—, 4, 5, 6 och 8. Livmoderspeglar, Sköljpulver, Sonder o. Katetrar, Bråckband, Maggördlar o. gördlar för grosess, efter grosess och operation samt elastiska maggördeln Minerva, som ersätter snörlivet och tillåter obehindrad andhämtning. Pris med 4 strumphållare kr. 14:—. Brösthållaren Diana, giver idealisk figur, kr. 6:—. Ryggradshållare för vuxna och barn, vilka ha anlag för framåtlutande gång, kr. 9, 10, 12 o. 15. Gummistrumpor o. bindor för åderbråck. Urinbehållare. Liggdynor, Gummiduk o. Vaxduk för underlägg. Hälfotsinlägg, "Tiz". Fotkur o. Liktornsdöd m. m. Ill. priskuranter och receptbok, måttblanketter m. m. i förseglat brev gratis. Återförsäljare torde begära särskild nettoprislista från
A.-B. Nils Adamssons Sjukvårdsaffär
Centralpalatset, Stockholm.

TIDAHOLM.
Nedsatta priser
å stämplade och väl kontrollerade GUMMI- och SJUKVÅRDSARTIKLAR i originalförpackningar, från världsmarknadens förnämsta fabriker 2:50, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 och 10 kronor. LIVMODERSPRUTOR. Obs.! högsta märke från 4 till 12 kronor styck. LIVMODERSPEGLAR, SKÖLJKANNOR m. m. i parti och minut försändes fullt diskret, utan angivande av innehåll eller firmanamn.
Handels-Magasinet, Tidaholm.

VÄSTANFFORS.
Färska Matvaror
såsom:
ÄGG, SMÖR, OST, KORVVAROR, KONSERVER, 1:MA ROSTAT KAFFE, LIMPOR, FRANSKA BRÖD och Rågsiktkakor
Billigast hos
P. L. HELLSING, VÄSTANFORS.

---

honom, hennes smidiga fingrar lekte kring hans hals. Han kände hennes andedräkt på sitt ansikte, hennes berusande parfym uppfyllde hans näsborrar. Blodet steg honom åt huvudet, ådrorna svällde på hans panna, besynnerliga, oerhörda saker rörde sig djupt ned i hans inre.

— Så där ja, nu är det bättre, sade hon och gick ett steg tillbaka för att beundra resultatet. Hon smålog förtjusande mot honom.

— Ni har ingen smak, Samuel, sade hon. Jag får lov att uppfostra er.

— Ja, miss Gladys, svarade han lågmält.

— Säg ni kommer väl och hälsar på Sophie ibland?

— Ja, ja, svarade han hastigt.

— Och kommer någon gång när jag är hemma.

Han drog efter andan, knöt händerna men svarade åter:

— Ja.

— Var inte rädd för mig, tillade flickan vänligt. Ni uppskattar er inte själv hälften så mycket som ni borde, Samuel.

Därpå hördes röster i hallen, miss Gladys vände sig om och hushållerskan och Sophie kommo in.

— Na? frågade miss Gladys.

— [illegible] ingenting alls, svarade mrs [illegible] Men om ni vill, att hon ska' få undervisning — ja, hon kan ju alltid uträtta ärenden och sy...

— Det är bra, sade miss Gladys. Och betala henne bra. Är du nöjd med det så, Sophie?

— Ja, miss, viskade barnet med svag röst och stod och stirrade med bävan och förtjusning på denna makalösa varelse, så att hon knappast kunde få fram ett par ord.

— Gott, då blir allt bra, sade miss Gladys. Kom i morgon, Sophie. Och adjö, Samuel. Nu måste jag ut och rida.

— Adjö, miss Gladys, sade Samuel. Glöm inte vad ni skulle säga master Albert.

ADERTONDE KAPITLET.

Samuel resonerar med doktor Vince.

Samuel gick hem och kände sig i sjunde himmeln. Han hade fått plats för egen räkning och en åt Sophie. Och han kunde hoppas, att arbetet på Bertie Lockmans förbättring skulle komma igång! Sannerligen var icke kyrkan en storartad inrättning — lösningen på alla livets gåtor och problem. Och hur lycklig Samuel kände sig att vara så nära alltings inre väsen!

Därpå tvärstannade han i ett gathörn. Han hade varsnat en skylt: "John Callahan. Viner, Spritdrycker, Bernheimeröl."

— Vet du vad det här är för ett ställe? sade han till Sophie. Det är här som min vän Finnegan har sin verksamhet.

— Vem är Finnegan? frågade flickan.

— Krogföreståndaren, som gav mig mat, då jag först kom till sta'n. Han är en god människa fast han är krögare.

Samuel hade ofta tänkt på Finnegan, ty det stred alldeles mot hans uppfattning, att en tydligen så välvillig människa skulle sälja spritdrycker. Och nu fick han plötsligt en lysande ingivelse. Varför skulle Finnegan fortsätta med att sälja spritdrycker? Ögonblickligen såg Samuel en ny plikt framför sig. Han måste hjälpa Finnegan.

Och glömmande, att det var hans middagstid, tog han avsked av Sophie och gick in på krogen.

— God dag, min unge vän! utbrast irländaren, och hans ansikte sken upp av belåtenhet. Då han därpå varsnade ynglingens löskrage och halsduk, sade han: Åh tusan, du tycks komma dig upp i världen!

— Jag har anställning, sade Samuel stolt, jag är biträdande kyrkvaktare i Sankt Matteuskyrkan.

— Nej, vad säger du! Jaså, du har kommit dig in med svartrockarna.

Samuel fäste sig icke vid det vanvördiga yttrandet. Han kastade en blick omkring sig och såg, att de voro ensamma. Därpå sade han mycket allvarligt:

— Mister Finnegan, kan jag få några minuters samtal med er?

— Javisst, svarade Finnegan förvånad. Vad är det fråga om?

— Det gäller något, som jag mycket ofta tänkt på, sade Samuel. Ni var så snäll mot mig, och jag såg, att ni var en godhjärtad människa. Därför har det alltid förefallit mig för mycket svårt, att ni ska' sälja spritdrycker.

Finnegan stirrade på honom.

— Åh tusan, sade han. Har du kanske tänkt att även göra mig till en kyrkans tjänare?

— Mister Finnegan, svarade ynglingen, jag får be er vara snäll och inte göra narr av mig, ty jag talar till er av fullaste allvar.

Samuel såg på honom med en längtansfull iver i blicken, att Finnegan kände sig rörd trots det orimliga i saken.

— Gå på, sade han. Jag hör.

— Jo, det förhåller sig så, sade Samuel, att det är orätt att sälja spritdrycker. Tänk bara på hur dryckenskapen skadar människorna. Jag såg häromaftonen en drucken karl och hans rus förledde honom till något, som nästan var mord. Dryckenskapen gör människorna grymma och egennyttiga. Den berövar dem självbehärskningen. Den gör dem odugliga till arbete, leder dem till last och synd. Den förslavar och förnedrar dem. Är det inte sant, mister Finnegan?

— Jo, medgav Finnegan, det äger allt sin riktighet, och därför smakar jag heller inte själv starka drycker.

— Och ändå säljer ni dem åt andra?

— Ja visst, min gosse, men det gör jag inte därför att jag hatar människorna!

— Jag gör det därför att jag måste leva. Det är mitt yrke, det enda jag kan.

— Det förefaller mig vara ett rysligt yrke! utbrast ynglingen.

— Kanske det, sade Finnegan. Men kom ihåg, att det inte är något furstligt yrke. Jag får passa hela dagen och en god del av natten och vara på benen hela tiden. Inga lediga dagar har jag heller — och hela min lön är tolv dollars i veckan. Och jag har hustru och ett nyfött barn, så att vad ska' en människa ta sig till?

Egendomligt nog gav detta Samuel en alldeles ny blick på saken. Han hade alltid antagit, att krögare och krogföreståndare voro människor med medfött fördärv. Var det möjligt, att de drevos till yrket? Blotta tanken därpå var nog att göra hans iver riktigt glödande.

— Säg mig, sade han, om jag skulle finna något ärligt arbete åt er, så att ni kunde förtjäna ert uppehälle, vill ni då lova mig att ändra er?

— Menar du, att jag skulle lämna min plats här hos Callahan? Då kan jag svara, att det skulle jag alldeles säkert göra.

— Åh, utbrast gossen förtjust.

— Men det skulle vara en stadig plats, framkastade den andre. Jag kan inte utsätta mig för någon risk med mitt lilla hem.

— Det är bra, sade Samuel, jag ska' skaffa er vad ni önskar.

— För tusan, unge vän, går du och bär platser i fickorna?

— Nej, men doktor Vince har bett mig hjälpa honom; jag ska' gå och tala med honom om er.

(Forts.)